

Jill Mehlbye og Ulf Hjelmar

Det kriminalitetsforebyggende arbejde i Ishøj Kommune

En evaluering af samlingsteamets aktiviteter

Udarbejdet for Ishøj Kommune

AKF's publikationer kan downloades fra hjemmesiden www.akf.dk

AKF, Anvendt KommunalForskning
Nyropsgade 37
1602 København V
Telefon: 43 33 34 00
Fax: 43 33 34 01
E-mail: akf@akf.dk

© 2009 AKF og forfatterne

Mindre uddrag, herunder figurer, tabeller og citater er tilladt med tydelig kildeangivelse
Skrifter, der omtaler, anmelder, citerer eller henviser til nærværende, bedes sendt til AKF.

© Omslag: Phonowork, Lars Degnbol

Forlag: AKF
ISBN: 978-87-7509-895-8
i:\08 sekretariat\forlaget\jm\ishøj kommune\kriminalitetsforebyggende_arbejde.doc
Februar 2009

AKF, Anvendt KommunalForskning

AKF har til formål at gennemføre og formidle samfundsforskning af relevans for det offentlige og især for regioner og kommuner.

AKF's bestyrelse

Adm. direktør Peter Gorm Hansen (formand), KL
Adm. direktør Per Okkels (næstformand), Danske Regioner
Afdelingschef Birgitte Olesen, Velfærdsministeriet
Fungerende afdelingschef Ib Valsborg, Finansministeriet
Afdelingschef Anders Lynge Madsen, Velfærdsministeriet
Kontorchef Helle Osmer Clausen, Beskæftigelsesministeriet
Kommunaldirektør Marius Ibsen, Gladsaxe Kommune
Professor Poul Erik Mouritzen, Syddansk Universitet
Professor Birgitte Sloth, Syddansk Universitet

AKF's ledelse

Direktør Mette Wier
Vicedirektør Hans Hummelgaard
Administrationschef Per Schrøder
Forskningschef Olaf Rieper

Forord

Foreliggende evaluering af Samlingsteamets aktiviteter er gennemført i perioden november-december 2008. Samlingsteamet er et koordinerende organ i Ishøj Kommune med repræsentation fra Center for Børn og Undervisning, Familiecenteret og Center for Kultur og Fritid repræsenteret ved Ungdomsskolen. De tre centre har ud over det enkelte centers selvstændige opgaveportefølje et fælles ansvar for at koordinere det kriminalitetsforebyggende arbejde.

Formålet med en ekstern evaluering af det forebyggende arbejde er, at AKF som evaluator udarbejder konklusioner og anbefalinger til organisationen af det kriminalitetsforebyggende arbejde, og til de enkelte tilbud samt ønsker til indholdet i fremtidens forebyggende indsats. Dette er sket ved at gennemføre følgende:

- sammenligne kommunens tilbud med de unges ønsker og behov ved interview med de unge
- indsamle kriminalitetsstatistikker for kommunen sammenlignet med landet som helhed
- indsamle borgernes mening om den kriminalitetsforebyggende indsats ved hjælp af borgerpanelet, som består af 915 borgere
- afdække og vurdere den kriminalitetsforebyggende effekt af a) Street Team, b) SSP og c) 365 dages åbning i klubberne ved spørgeskemaer og selvevalueringsdage med de pågældende grupper samt skoler og familiecenter.

Det foreliggende notat er udarbejdet til brug for Ishøj Kommune i det videre arbejde med SSP og den generelt forebyggende indsats.

Der skal gøres opmærksom på, at den foreliggende evaluering er baseret på den "del" af kommunens aktiviteter, vi har set gennem interview og spørgeskemaundersøgelser med de ansatte i kommunens familiecenter og institutioner. Vi er opmærksomme på, at der kan være aktiviteter i gang, som ligger tæt op af de anbefalinger, der er anvist i rapporten.

Den foreliggende evaluering og rapport er gennemført af programleder Jill Mehlbye, AKF og seniorforsker Ulf Hjelmar, AKF.

Jill Mehlbye
Februar 2009

Indhold

1	Resume og anbefalinger	5
1.1	Resume af anbefalinger.....	5
1.2	Sammenfatning af evalueringens resultater	6
1.3	Problemfelter og anbefalinger.....	10
2	Baggrund, formål og metoder.....	15
2.1	Baggrunden for evalueringen.....	15
2.2	Formålet med evalueringen	15
2.3	Metoder og datagrundlag	15
2.4	Organiseringen af evalueringen	17
3	Ishøj Kommune som bo-kommune.....	18
3.1	Omfanget af ungdomskriminalitet i kommunen	18
3.2	Omfanget af kriminalitet som helhed i kommunen	19
3.3	Ishøj kommune set fra borgernes side.....	21
4	De unge i Ishøj.....	26
4.1	Fem ungdomsprofiler.....	26
4.2	De meget aktive unge	26
4.3	De kluborienterede unge.....	27
4.4	De fritidspassive unge	27
4.5	Unge i randzonen	28
4.6	Unge i zonen	28
5	Medarbejdernes vurderinger og ønsker	30
5.1	Medarbejdervurderinger af problemer og indsats	30
5.2	SSP-lærernes selvevaluering.....	34
5.3	Street Teams selvevaluering.....	35
5.4	Klubbernes selvevaluering	36
6	Litteratur	39

1 Resume og anbefalinger

1.1 Resume af anbefalinger

1 Klar struktur i SSP-samarbejdet

Det anbefales, at der etableres en tredelt struktur med et overordnet strategisk organ, som er politisk forankret, hvor de overordnede mål for det kriminalitetsforebyggende og det generelt forebyggende arbejde over for socialt udsatte børn og ungearbejde fastsættes og udarbejdes. Samlingsteamets opgave bliver, som det overordnede administrative led, at sikre en implementering og konkretisering af, hvordan de politiske mål omsættes til praktisk handlen, og hvordan der kobles ressourcer på i opgaveløsningen, herunder skabe overblik over mulige ressourcer fra de enkelte centre. Det sidste led i kæden foreslås at være en række lokale SSP- og forebyggelsesgrupper fx med udgangspunkt i skoledistrikterne, hvor den endelige implementering af de politiske mål i skoler, dagtilbud, klubber m.m. sikres.

2 Et tættere tværfagligt samarbejde

Det tværfaglige samarbejde og her især de eksterne institutioners (klubbers og skolars) samarbejde med familiecentret bør sikres ved fastlagte arbejdsgange.

Street Teams ønske om en fælles handleplanlægning med ungesagsbehandlerne i familiecentret omkring de enkelte unge bør der kunne tages højde for uden at sammenblande myndighedsrollen (og bestillerrollen) med udførerrollen. Fx en fælles plan og fælles mål for, hvad kontaktpersonordningen skal indeholde, som løbende tages op sammen med den unge, der også skal have mulighed for at påvirke mål og indhold.

3 Et tættere samarbejde med UU-vejlederne for at sikre realistiske uddannelsesmuligheder for de unge

Det anbefales at opprioritere samarbejdet med UU-vejledere og erhvervslivet i kommunen for dermed at sikre, at så mange unge som muligt får opøvet deres erhvervskompetencer og øget deres mulighed for en praktikplads, en læreplads m.m. Måske knytte UU-vejlederne til de ovennævnte foreslåede SSP og forebyggelsesgrupper, så indsatsen koordineres med de øvrige professionelle i indsatsen over for de mest udsatte unge.

4 Klare mål og arbejdsbeskrivelser for de involverede i det kriminalitetsforebyggende arbejde

Der er behov for tydelige opgave- og funktionsbeskrivelser for de involverede i SSP-arbejdet især for skolerne/SSP-lærerne og klubberne. De står meget tøvende over for hvilke opgaver, de skal påtage sig.

5 Synlighed og opsøgende gadearbejde for at skabe tryghed blandt borgerne

Det anbefales på baggrund af evalueringen at prioritere, at Street Team og nærpolitiet (fortsat) er stærkt synlige i gadebilledet i Ishøj.

Det anbefales også at højne informationsniveauet over for borgerne og i højere grad at involvere borgerne i det kriminalitetsforebyggende arbejde, det kunne fx indebære en of-fentliggørelse af handlingsplaner på området og en mulighed for, at borgere kan følge med i lokale initiativer og byde ind, der hvor borgere måtte have en interesse i at gøre en indsats. Dermed inddrages i højere grad en væsentlig ressource i det kriminalitetsforebyggende arbejde og samtidig modvirkes den generelle og lidt diffuse oplevelse af utryghed, som præger mange borgere i Ishøj.

6 Målretning af tilbud til de unge

Der synes generelt ikke at mangle fritidstilbud i kommunen. Det er dog navnlig de 15-18-årige, som savner relevante fritidstilbud, fx sådan som det foreslås af de unge selv et knallertværksted, et sted, hvor man (selv) kan udøve musik, gratis eller billige fitnessmuligheder eller lignende. I øvrigt er det værd at bemærke, at de unge selv især ønsker hjælp til et fritidsjob.

365-dages-ordningen i klubberne opfylder ikke i sin nuværende form sit formål. Det kunne derfor overvejes at smidiggøre ordningen og åbne mulighed for i højere grad at målrette ressourcerne mod de områder, hvor behovet synes størst fx ved at udvide åbningstiderne i ”drengeprojektets hus” (Jægerbuen).

Street Team Huset (drengeprojektet) er således et godt eksempel på et tilbud, som er målrettet den ”hårde kerne”, og giver socialmedarbejdere i kommunen ved Street Team mulighed for at påvirke de unges værdier og normer gennem en tæt daglig kontakt. Sådanne typer af målrettede aktiviteter kan samtidig give et løft til andre fritidstilbud og klubber, hvor unge i øvrigt kan mærke, at der er blevet mere plads til dem.

7 De unge ”hang-outs” i bycentret involveres i problemløsningen

Det foreslås, at der etableres en dialog mellem de unge, der hænger ud i bycentret, de forretningsdrivende, politiet og centervagten. Det vil sige, at give de unge mulighed for at komme på banen med deres tanker og ideer som ligeværdige medspillere. Fokus skal være kreativt og positivt, og indgangsvinklerne må for alle parter være på, *hvordan* kan vi alle være her, og ikke *om* vi alle kan være her? Dvs. at fokus ikke skal ligge på, hvordan vi får unge væk fra centeret, men hvordan kan vi sameksistere med hinanden (de unge, forretningsindehaverne, de centeransvarlige, de handlende), da de unge har ret til at være i centeret på lige fod med alle andre besøgende.

En af måderne, hvorpå der kan opnås større forståelse for hinanden de forskellige grupper imellem, er, at konsultationsprocessen er så inkluderende som muligt, idet der skal være muligheder for de unge til at deltage i forhandlinger/beslutninger, der vedrører dem, da de er en del af centerets liv. På den måde tages der ejerskab på processen, og det vil medføre en større ansvarlighed fra de involverede parter side.

1.2 Sammenfatning af evalueringens resultater

Ishøj kommune som bo-kommune?

Ser man på udviklingen af den samlede kriminalitet i landet som helhed, målt på omfanget af anmeldelser, har den været nogenlunde konstant gennem de sidste 10-15 år. Det gælder også for Ishøj Kommune.

Der har imidlertid været en generel stigning i voldskriminaliteten og denne stigning har været særlig markant høj i Ishøj de seneste 10 år. Dette kan i vid udstrækning forklares ved, dels at der er forholdsvis mange unge i Ishøj set i forhold til landet som helhed, og dels Ishøj Kommunes etniske og erhvervsmæssige sammensætning.

Hvis man alene ser på omfanget af strafferetslige afgørelser for unge i alderen 15-19 år i landet som helhed har det været generelt stigende gennem de sidste 10 år. Det gælder også i Ishøj Kommune, men slet ikke i samme omfang som i landet som helhed.

Imidlertid viser borgerundersøgelsen, som omfattede 522 Ishøj borgere i alderen 18 år og opefter, at omkring en fjerdedel af borgerne og især unge i alderen 19-29 år ofte føler sig utrygge ved at færdes og bo i Ishøj kommune.

Tre ud af fire borgere ønsker samtidig en generelt større indsats fra de sociale myndigheds, SSP's, politiets og forældrenes side med henblik på at skabe mere tryghed i kommunen. Borgerne efterspørger desuden mere opsøgende arbejde i forhold til de udsatte grupper af børn og unge, og at politiet og Street Team-medarbejderne er (endnu) mere synlige i gadebilledet. Desuden efterlyses flere fritidstilbud til de 15-18-årige.

Når de ansatte på skoler, klubber og familiecenter i kommunen spørges om deres vurdering om de unge i kommunen og evt. ungdomsproblemer, er det deres vurdering, at der er tale om en forholdsvis lille gruppe unge, som fortrinsvis kan lokaliseres til bestemte lokal- eller boligområder, og som især udgør unge med etnisk minoritetsbaggrund. Den store gruppe af unge er veltilpassede unge, som passer deres skole og bruger deres fritid på forskellige fritidsaktiviteter.

Der er efter politiets og de ansattes vurdering alene tale om en forholdsvis lille hård kerne af unge på 20-25 personer, som skaber hovedparten af problemerne med vold, hærværk, tyveri blandt unge i kommunen. Klubmedarbejderne kender godt disse unge, som de mener, er "uden for pædagogisk rækkevidde". En del af forklaringen på, at de unge ikke er interesseret i at modtage støtte og hjælp fra klubbens side, er ifølge klubberne, at de unge har kriminelle aktiviteter kørende, som de ikke ønsker, at klubmedarbejdere eller andre blander sig i.

Hvem er de unge i Ishøj?

På basis af interview med 23 unge kan tegnes fem forskellige profiler af unge i Ishøj, set ud fra de unges fritidsanvendelse, deres holdning til skolen og deres grad af involvering i de grupper af unge, som færdes meget i Ishøj Bycenter. Profilerne er tegnet med henblik på at synliggøre de meget forskellige grupper af unge i Ishøj kommune, som har hver deres forskellige behov for fritidstilbud og støtte i øvrigt fra kommunens side. Det drejer sig om følgende grupper af unge:

De meget aktive unge er unge, der passer deres skole, og som har fuld gang i ofte flere forskellige fritidsaktiviteter ofte sport. De har evt. også et fritidsjob. Kort sagt unge, der er fuld gang i, og som fuldt ud selv strukturerer deres fritid, og som ikke har brug for yderligere tilbud fra kommunens side. De holder sig på afstand af centret og føler sig utrygge ved at færdes ude i Ishøj, især om aftenen.

De kluborienterede unge er unge, som ikke nødvendigvis har særlige egne fritidsaktiviteter, men som har en tilknytning til en klub (måske flere) i kommunen, som de er glade for at komme i. De passer deres skolegang og har forskellige fritidsinteresser, som primært er knyttet til klubben og de kammeratkontakter, de har etableret derigennem. De kunne måske ønske flere klubaktiviteter, men efterlyser ellers ikke fritidstilbud. Deres største ønske er, at kommunen hjalp dem med at få et fritidsjob. De holder sig på afstand af centret og føler sig utryg ved at færdes ude i Ishøj, især om aftenen.

De fritidspassive unge, som klarer sig i skolen uden de store problemer, og som mest er derhjemme evt. sammen med venner/veninder. Det er de unge, der ikke går til noget. De går hverken i klub eller har fritidsaktiviteter. De synes, at det er svært at finde et fritidstilbud, der interesserer dem, og efterlyser særlige tilbud såsom basketball og bordtennis. Men de arbejder i deres fritid, så det kan også blive svært at finde tid til det. Det sker, at de "hænger ud" i centret, der er lidt varme her i vinterperioden, der er lidt liv, men de holder sig lidt på afstand af "ballademagerne", men som de mere eller mindre kender, og derfor heller ikke direkte er bange for.

Unge i randzonen er unge, der har haft det svært i skolen, og som gerne vil gøre mere ud af deres skolearbejde, men har svært ved det eller mangler energien og interessen for det. De har haft fritidsaktiviteter, men er holdt op, fordi de kedede sig. De hænger en del ud flere

steder, det kan være i det boligområde, de bor i fx trappeopgangene. Det kan også være i centret, hvor de både shopper, men hvor de også "hænger lidt ud" med de faste grupper af unge "hang outs" i centret, som butiksindehaverne især finder generende. De har ingen ønsker ud over hjælp til et fritidsjob.

Unge i zonen er unge, der altid har haft sociale og faglige problemer i skolen. De er ikke meget derhjemme, det meste af deres liv foregår uden for hjemmet. Det ser ud til, at de alene sover derhjemme. Af samme grund passer de til den internationale definition på den gruppe af gadebørn, som godt nok har et hjem, men som stort set al deres tid opholder sig uden for hjemmet. De har ingen fritidsinteresser, de har haft og afprøvet forskellige fritidsaktiviteter, men er droppet ud af dem, fordi de kedede dem. I dag som 15-17-årige opholder de sig meget i bycentret, som er deres "andet hjem" og hvor de tilhører en mere eller mindre fast gruppe af "hang outs", som i større eller mindre omfang begår kriminalitet uden de store skrupler. De vil også gerne have hjælp til at få et fritidsjob.

Det er disse unge, som er at finde i Street Teams "drengeprojekt", hvor de får forskellige aktivitetstilbud, og hvor de har et sted at være, men et sted, som de selv synes slet ikke har åbent i det omfang, de har brug for. De ønsker derfor et sted, som stort set har åbent altid (gerne døgnåbent), og hvor de kan købe lidt mad, og hvor der fx er nogle muligheder for at spille computerspil. Dette er forståeligt set ud fra, at de stort set aldrig opholder sig i deres hjem.

Det gennemgående for alle de interviewede unge er, at de har afprøvet diverse fritidsaktiviteter, som de i en del tilfælde er droppet ud af, typisk fordi det mistede deres interesse. Et andet gennemgående træk er, at de unge ønsker hjælp til at få et fritidsjob. Et sidste er, at der blandt de unge er stor bevidsthed om, at der er unge i kommunen, som "hænger ud i bycentret", som nogle unge er lidt skræmt over og holder sig langt væk fra, mens andre mere eller mindre er en del af disse unge. Endvidere giver alle de interviewede unge udtryk for, at have set og oplevet vold eller andre kriminelle handlinger, som gør dem utrygge ved at færdes udenfor i kommunen.

Ud fra interviewene dannes der et indtryk af, at der er mange forskellige grupperinger af unge, og også at de er i indbyrdes konflikt både på skolerne, hvor der fra nogle unges side gøres opmærksom på, at der er meget mobning på skolen, og uden for skolen, hvilket skaber utryghed blandt de unge.

Det er især de to sidste grupper af unge, som har behov for en indsats og tilbud fra kommunens side, dvs. de unge i "randzonen" og "zonen", som både har brug for fritidstilbud, men også for en uddannelsesmæssig indsats.

De ansattes vurderinger af problemer og behov for indsats?

Hvad angår kommunens politik og mulighed for at udføre denne i praktisk handlen, er der blandt de ansatte i skoler, familiecentre og klubber tilfredshed med den generelle børne- og ungepolitikens mål, mens der er noget mere delt tilfredshed med mulighederne for at omsætte de opstillede mål i praktisk handlen, ligesom der også er delt tilfredshed med den politiske prioritering af det forebyggende arbejde i kommunen.

I indsatsen over for de udsatte børn og unge er det tværfaglige samarbejde et vigtigt led i en sammenhængende helhedsorienteret indsats. Deri indgår SSP-samarbejdet.

Set fra skolers, klubbers og familiecenters side er der behov for et tættere tværfagligt samarbejde, især hvad angår samarbejdet mellem skoler og familiecenter, samt klubber og familiecenter. Derimod opfattes samarbejdet imellem politi og familiecenter samt politi og skoler som bedre og bedre udbygget.

Hvad angår aktivitetstilbuddene til børn og unge i kommune, peges der især på, at der mangler tilbud til de 15-18-årige i kommunen. Med hensyn til 365-dages-åbningen i klub-

berne er det vurderingen, at de ikke er tilpasset behovet hos de unge, da de fx kun har åbent en lørdag aften om måneden. Derfor er den i sin nuværende form et tilbud, der godt kan undværes, fordi tilbuddet ikke benyttes i særligt omfang.

Street Team og politiets indsats i det nære forebyggende og opsøgende (gade)arbejde samt støttekontaktpersonordning er især synligt og får især ros med hensyn til effekt i det kriminalitetsforebyggende arbejde. Men ellers er der meget lidt viden om/holdning til, hvad der virker i det kriminalitetsforebyggende arbejde i kommunen.

Men der peges på, at der bør gives familiecentrets sagsbehandlere større mulighed for hjemmebesøg. Desuden gives der udtryk for, at der bør gives øget støtte til forældrenes egen indsats.

Vedr. SSP-arbejdet er det på evalueringstidspunktet under omstrukturering, og der efterlyses især en SSP-konsulent i koordineringen af indsatsen. SSP-arbejdet fremtræder lidt usynligt i de ansattes bevidsthed, og der er en vis usikkerhed omkring forventningen til ens indsats i SSP-arbejdet. Det gælder især SSP-lærerne på skolerne, som også føler sig noget isolerede i samarbejdet.

SSP-lærerne, som har den nære kontakt til de udsatte børn på skolerne, efterlyser inddragelse i konkrete sager fra Familiecentrets side. Der efterlyses også en overordnet handleplan for skolernes SSP-arbejde generelt. Der gøres også opmærksom på, at det er meget forskellige timetal, der er afsat på skolerne til SSP-arbejdet. Spørgsmålet er, om det afspejler prioriteringen af SSP-arbejdet på skolen. Der peges på, at når der er få timer, går det ud over samarbejdet med de øvrige parter i SSP-samarbejdet. Ved få timer bliver det let alene de "akutte sager", der er fokus på. En vigtig del af SSP-lærernes funktion er imidlertid også, set fra SSP-lærernes synspunkt, at løse de mange dagligdags konflikter mellem eleverne, før de udvikler sig. SSP-lærerne efterlyser også mere faste retningslinjer for skolernes undervisning på området. De så desuden gerne Street Team-medarbejderne inddraget i undervisningen.

Street Team og deres arbejde er et vigtigt led i at stoppe udviklingen af mere alvorlig kriminalitet blandt de unge. Fra Street Teams side efterlyses større mulighed for fleksibel tilrettelæggelse af arbejdsopgaver ud fra de aktuelle behov. For meget "gadearbejde" kan betyde, at der bliver mindre tid til støttekontaktpersonordningerne, hvilket er uheldigt, da det er støtten til de mest udsatte unge, det går ud over. I forbindelse med støttekontaktpersonarbejdet ønskes fra Street Teams side mulighed for at samarbejde med ungesagsbehandlerne om udarbejdelse af de unges handleplaner (i forbindelse med en §50-undersøgelse). Street Teams arbejde med at skabe tillid hos de unge kolliderer imidlertid med deres opgave med at observere de unge og på denne baggrund udarbejde dagsrapporter til sagsbehandlerne i familiecentret. Både Street Team selv og de unge synes denne dobbeltrolle er problematisk. Street Team efterlyser også en klarere rolle for SSP-lærerne mht. de udsatte unge. Street Team-medarbejderne peger desuden på behovet for større fokus på pigerne og forældresamarbejdet.

Klubberne mener, at det er meget svært at integrere de mest udsatte unge i klubbernes aktiviteter, dels er de ikke interesserede i, at klubmedarbejderne kommer for tæt ind på livet af dem grundet deres evt. kriminelle aktiviteter, dels afholder disse unge, de mere velfungerende unge fra at komme i klubben. Derfor ønskes der særlige tilbud til den hårde kerne af unge fx et knallertværksted. Hvad angår åbningstider i klubberne ønskedes mere fleksible åbningstider alt efter behovet. Det største problem er manglende åbne klubber om aftenen hverdage og i weekender. Den løsning som klubmedarbejdere og -ledere først og fremmest peger på, er der etableres et samlingssted for den lidt ældre del af de unge (16 år og ældre), så de har et sted at gå hen om aftenen, hvor de føler sig hjemme. Relevante aktiviteter i et sådan ungdomshus kunne være knallertværksted, musikværksted, webcafé, kunstværksted m.m. Et sådant hus skulle placeres "neutralt", altså et sted, som ikke blev forbundet med fx Gildbro

eller Ishøj Planen. Generelt efterlyser klubberne en bedre kommunikation mellem klubberne indbyrdes bl.a. med henblik på at koordinere de enkelte klubbers aktiviteter. Samarbejdet med Familiecenteret fungerer ikke optimalt set fra klubbernes side. Der vides for lidt om, hvad der sker med de indberettede unge. Endelig er meget kommunikation og koordinering foregået mundtligt, og som resultat har mål og rammer i forhold til den kriminalitetsforebyggende indsats været lidt flydende for involverede medarbejdere i klubberne.

1.3 Problemfelter og anbefalinger

Problemfelter

- SSP-samarbejdet opfattes af de ansatte som usynligt, og det er svært for de ansatte at se struktur, mål og arbejdsopgaver for de enkelte faggrupper og afdelinger/sektorer, der indgår i samarbejdet
- Der efterlyses et tættere tværfagligt og tværsektorielt samarbejde især fra skolers og klubbers side i forhold til socialcentret
- UU-vejledningen inddrages i det tværfaglige samarbejde
- Der efterlyses fortsat synlighed i gadearbejdet ved politiet og Street Team
- Der efterlyses især fritidsaktiviteter for de 15-19-årige
- Et særligt tilbud til de mest udsatte unge
- De unge "hang outs" i bycentret er et problem for de erhvervsdrivende og de ørige besøgene

Klar struktur i organiseringen af SSP-samarbejdet

I dag er SSP-arbejdet i vid udstrækning organiseret under samlingsteamets aktiviteter. For ansatte i øvrigt i kommunen er der en udtalt usikkerhed omkring, hvilken struktur og indhold SSP-arbejdet har.

Det anbefales, at der (jf. også Det Kriminalpræventive Råds anbefalinger) etableres en tredelt struktur med et overordnet strategisk organ, som er politisk forankret, hvor de overordnede mål for det kriminalitetsforebyggende og det generelt forebyggende arbejde over for socialt udsatte børn og ungearbejde fastsættes og udarbejdes. Samlingsteamets opgave bliver som det overordnede administrative led at sikre en implementering og konkretisering af, hvordan de politiske mål omsættes til praktisk handlen, og hvordan der kobles ressourcer på i opgaveløsningen (overblik over mulige ressourcer fra de enkelte centre). Det sidste led i kæden foreslås at være en række lokale SSP- og forebyggelsesgrupper (fx med udgangspunkt i skoledistrikterne), hvor den endelige implementering af de politiske mål (inkl. i skoler, dagtilbud, klubber m.m.) sikres.

Disse lokale SSP- og forebyggelsesgrupper skulle dels have til opgave at sikre at arbejdsgange i indsatsen omkring de mest udsatte børn og unge fungerer i et nært tværfagligt samarbejde med henblik på helhed og sammenhæng, uden at det bliver enkeltsagsbehandling. Dels skulle grupperne have til opgave at være opmærksom på problemer i lokalmiljøet, og hvordan de kan løses i et tæt tværfagligt samarbejde ved tidlig indsats og ved særlige forebyggende initiativer. Her tænkes fx på, hvis der er kraftig mobning på en skole (som nogle af de interviewede påpeger som et stort problem.) eller uro i et boligområde.

Et tættere tværfagligt samarbejde

Det tværfaglige samarbejde og her især de eksterne institutioners (klubbers og skolars) samarbejde med familiecentret bør sikres ved fastlagte arbejds gange.

Det gælder institutionernes kontakt til familiecentret omkring børn eller unge, hvor man skønner, der er behov for en social indsats eller egentlige underretninger (der er ved at blive udarbejdet retningslinjer om dette i kommunen), hvis det er svært at få familien til at indgå i et egentlig samarbejde. Al kontakt skal ikke nødvendigvis foregå ved underretninger, fx i de tilfælde, hvor familien også selv ønsker hjælp eller allerede er i kontakt med familiecentret.

Det gælder også familiecentrets tilbagemelding til institutionerne, når disse har henvendt sig til familiecentret om hjælp til et barn. Familiecentret er jf. serviceloven forpligtet til at give en kvittering til den underrettende instans, men derudover er det også vigtigt, at familiecentret er opmærksomt på, at det er institutionerne, der har den daglige kontakt til og med barnet, hvorfor en løbende dialog om barn og families situation kan kvalificere indsatsen over for det enkelte udsatte barn eller den unge, selvfølgelig med accept fra forældrene.

Street Teams ønske om en fælles handleplanlægning omkring de enkelte unge bør der kunne tages højde for uden at sammenblande myndighedsrollen (og bestillerrollen) med udførerrollen. Fx en fælles plan og fælles mål for, hvad kontaktpersonordningen skal indeholde, som løbende tages op sammen med den unge, der også skal have mulighed for at påvirke mål og indhold.

Generelt skal der være opmærksom på, at selv om det er familiecentret, der har myndighedsrollen, er det vigtigt, at der sker en fælles handleplanlægning med en defineret arbejdsfordeling for hver faggruppe, der indgår i støtten og hjælpen til barnet – det gælder også skolerne. Her er det vigtigt at afklare og synliggøre, hvilke roller de enkelte professionsgrupper har i samarbejdet.

Et tættere samarbejde med UU-vejledere for at sikre realistiske uddannelsesmuligheder for de udsatte unge

Det anbefales at opprioritere samarbejdet med UU-vejledere og erhvervslivet i kommunen for dermed at sikre, at så mange unge som muligt får opøvet deres erhvervskompetencer og øget deres mulighed for en praktikplads, en læreplads m.m. Måske knytte UU vejlederne til de ovennævnte foreslåede SSP- og forebyggelsesgrupper, så indsatsen koordineres med de øvrige professionelle i indsatsen over de mest udsatte unge.

Evalueringen viser, at de udsatte unge forventer, at de får sig et arbejde, men også at de ikke behøver at gøre noget særligt uddannelsesmæssigt for at få det ønskede arbejde. Her har UU-vejlederne og skolerne en stor udfordring i at gøre de unge bevidste om, at det kræver en uddannelse at få sig et arbejde i dag.

Det er afgørende for de unges fremtidsperspektiver, at der gøres en tidlig og målrettet indsats over for de udsatte unge i forhold til at forberede dem på de krav, der stilles på arbejdsmarkedet. Samtidig er det også vigtigt at indgå i et tæt og forpligtende samarbejde med lokale arbejdsgiverforeninger og fagforeninger. Et eksempel på et sådan samarbejde kunne være et samarbejde mellem SSP-udvalget og lokale virksomheder med henblik på at tilvejebringe fritidsjob til unge, der er kriminalitetstruede.

Klare mål og arbejdsbeskrivelser for de involverede i det kriminalitetsforebyggende arbejde

Der er meget, der peger i retning af, at der er behov for tydelige opgave- og funktionsbeskrivelser især for skolerne/SSP-lærerne og klubberne. De står meget tøvende over for, hvilke opgaver de skal påtage sig. Dertil kommer, at der er afsat et vidt forskelligt SSP-timetal på de enkelte skoler. SSP-lærerne vil gerne have mere klare retningslinjer for, hvad der skal under-

vises i, og hvilke forventninger der stilles til dem i det tværfaglige samarbejde, og hvad de selv kan forvente fx fra familiecentrets side. Desuden påpeger de den forebyggende rolle, de kan have i dagligdagen, når der opstår gnidninger mellem eleverne. Her synes der også behov for en intern afklaring i arbejdsfordelingen på den enkelte skole i forhold til psykolog og AKT-lærer/-funktionen. Klubberne har også især behov for at få afklaret deres rolle. Deres vurdering er, at de mest udsatte unge ikke kan rummes i klubberne, men netop derfor skal deres rolle i SSP og det forebyggende arbejde synliggøres. Det vil ofte være klubberne (og dagtilbuddene), der fanger de første signaler på, at der er problemer omkring et barn.

Synlighed og opsøgende gadearbejde for at skabe tryghed blandt borgerne

Det anbefales på baggrund af evalueringen at prioritere, at Street Team og nærpolitiet (fortsat) er stærkt synlige i gadebilledet i Ishøj. Op mod en fjerdedel af de almindelige borgere i kommunen oplever en høj grad af utryghed ved at færdes i Ishøj, og undersøgelser på området har vist, at en stor tilstedeværelse af myndighedsrepræsentanter med ansvar for ro og orden har en væsentlig tryghedsgivende effekt.

Street Team opleves generelt meget positivt af de unge brugere og af borgere generelt, og det skyldes i høj grad, at de er så synlige i gadebilledet, som tilfældet er. Tilsyneladende er de kendte af de fleste borgere bl.a. grundet deres ens jakker, og de unge og de øvrige ansatte i kommunen kender dem og ved, at de kan henvende sig til dem, hvis der opstår problemer.

Street Team på deres side påpeger, at de har så mange forskellige opgaver, at de har behov for mere fleksibelt at kunne tilrettelægge deres arbejde. Men det synes vigtigt, at de bibeholder deres aktuelle "gadetid", da det netop har været en stor succes i forhold til synlighed i gadebilledet.

Inddragelse af forældre i det opsøgende gadearbejde i form af forældrepatruljer ("Natteravn") vurderes også som positivt af borgerne i Ishøj. Det afgørende i gadearbejdet er, at gadearbejderne kender de unge og opbygger et tillidsforhold til dem, så de kan skride ind og rådgive de unge, før problemer udarter sig, og her kan forældre være en vigtig gruppe for de unge.

Målretning af tilbud til særlige grupper af udsatte unge

Det anbefales på baggrund af evalueringen i højere grad at målrette fritidstilbud i kommunen til de grupper af udsatte unge, som oplever en mangel på relevante tilbud. Det er i høj grad denne gruppe af unge, som "hænger ud" på gaderne og i centeret, og som skaber en generel utryghed blandt borgerne i Ishøj, herunder særligt blandt de unge selv i Ishøj. En mulighed for at få disse unge væk fra gaderne er at tilbyde dem nogle meningsfyldte aktiviteter, så de ikke keder sig i deres fritid. Evalueringen viser, at det navnlig er de 15-18-årige, som savner relevante fritidstilbud, fx sådan som det foreslås af de unge selv et knallertværksted, et sted, hvor man (selv) kan udøve musik, gratis eller billige fitnessmuligheder el.lign. I øvrigt efterlyser de unge selv især hjælp til et fritidsjob.

Street Team Huset (drengeprojektet) er et godt eksempel på en type af tilbud, som er målrettet den "hårde kerne", og giver socialmedarbejdere i kommunen (Street Team) mulighed for at påvirke de unges værdier og normer gennem en tæt dagligdags kontakt. Sådanne typer af målrettede aktiviteter kan samtidig give et løft til andre fritidstilbud og klubber, hvor unge i øvrigt kan mærke, at der er blevet mere plads til dem.

365-dages-ordningen opleves af mange som værende for lidt fleksibel og ikke målrettet nok i forhold til at opfylde de mest relevante fritidsbehov blandt unge generelt.

Det kunne derfor overvejes at smidiggøre ordningen og åbne mulighed for i højere grad at målrette ressourcerne mod de områder, hvor behovet synes størst fx til at udvide åbningstiderne i "drengeprojektets hus" (Jægerbuen).

I nær sammenhæng hermed synes støttekontaktpersonordningen også at have haft en effekt i forhold til de mest udsatte unge, som sætter pris på kontakten med den voksne.

Øget borgerinvolvering og et højere informationsniveau på området

Det anbefales på baggrund af evalueringen, at højne informationsniveauet over for borgerne og i højere grad at involvere borgerne i det kriminalitetsforebyggende arbejde. Dermed indruges i højere grad en væsentlig ressource i det kriminalitetsforebyggende arbejde og samtidig modvirkes den generelle og lidt diffuse oplevelse af utryghed, som præger mange borgere i Ishøj. Erfaringer viser, at borgere, der modtager information og får en konkret viden og konkrete redskaber på området, i højere grad bliver i stand til at overkomme deres evt. utryghed og bidrage til en positiv og konstruktiv proces i forhold til de udsatte unge.

Et første skridt på området kunne være at lave en aktiv mediepolitik på området, der bl.a. kunne indebære en offentliggørelse af handlingsplaner på området og en mulighed for at borgere kan følge med i lokale initiativer og byde ind, der hvor borgere måtte have en interesse i at gøre en indsats.

Unge ”hang-outs” i bycentret – hvad gør man?

Unge, der ”hænger ud” i bycentrene i større eller mindre grupper, som er kendetegnet ved at være støjende og fremtræde truende i deres adfærd, og derfor kan virke skræmmende på de øvrige besøgende i centrene og generende for de erhvervsdrivende er et velkendt fænomen, der har været stor opmærksomhed på i alle de vestlige lande, og som er vokset i takt med oprettelsen af storcentre. Problemet er ikke, at de hænger ud, men derimod, at andre ”almindelige mennesker” ikke bryder sig om at komme i centeret, hvilket har konsekvenser for butikernes omsætning. Opmærksomheden har derfor været rettet imod, hvad gør man ved problemet?

En række australske undersøgelser (fx White 1998), omhandlende unge mennesker og offentlige steder, peger alle sammen i retning af, at den bedste tilgang til ungdomsrelaterede problematikker skal findes i kreative, og ikke mindst positive løsningsstrategier. Indsatsen over for de unge skal være holistisk og community-baseret. Samtidig er det afgørende, at de unge involveres i hele processen. Det vil sige, at de unge kommer på banen med deres tanker og ideer, som ligeværdige medspillere. Fokus skal være kreativt og positivt, og indgangsvinklerne må for alle parter være på, *hvordan* kan vi alle være her, og ikke *om* vi alle kan være her? Dvs. at fokus ikke skal ligge på, hvordan vi får de unge væk fra centeret, men hvordan vi kan sameksistere med hinanden (de unge, forretningsindehaverne, de centeransvarlige, de handlende) osv., fordi de unge har ret til at være i centeret på lige fod med alle andre.

En af måderne, hvorpå der kan opnås større forståelse for hinanden (de forskellige grupper imellem) er, at konsultationsprocessen skal være så inkluderende som muligt – der skal være muligheder for de unge til at deltage i forhandlinger/beslutninger der vedrører dem, da de er en del af centerets liv. På den måde tages der ejerskab på processen, og det vil medføre en større ansvarlighed fra de involverede parter side.

I et projekt blev der nedsat et lokalråd, der bestod af repræsentanter for alle involverede grupper, hvor man bl.a. diskuterede, hvordan de offentlige steder (centeret) var styret? Var det fx styret negativt eller positivt? Føler de unge sig velkommen i centeret? Har man accepteret dem? Vist det ved at sætte ”rum af” til aktiviteter, der er henvendt til dem i centeret? Det kan føre til spørgsmål som: Er der noget i infrastrukturen, der kan laves om (i samråd med de unge mennesker)? Meget tit er det nemlig den ”negative” infrastruktur, der fører til frustration og ”dårlig” opførsel blandt de unge.

Et af projekterne valgte at imødekomme dette behov ved at lave en ”drop in”-afdeling i centeret, hvor de unge (og andre) kunne spille pool og benytte sig af computere m.m.

Man kan også engagere sig i proaktive kampagner, der har til formål at nedbryde nogle af de mange fordomsbarrierer, der er imellem fx de unge, der hænger ud i centeret, og de handlende centerbrugere, der føler sig generet af de unge.

Her kan fx udvikles en "samspilskontrakt", som begge parter kan stå inde for. Igen er det vigtigt, at fokus er på, at de unge og de handlende skal respekteres lige meget – det er ikke de unge, der skal gå på kompromis, men måske de handlende, der skal få en større forståelse for, hvad intentionen bag de unges adfærd er – at det fx ikke er for at skræmme eller provokere, at de opfører sig, som de gør.

Et af de første steder, hvor man havde forsøgt at tage sig "direkte" af problemet, var i et center i Perth i Vestaustralien (White 1998). Her havde man opdaget, at brugen af sikkerhedsvagter i centeret havde en anden effekt end først antaget. I modsætning til at holde centeret "ordentligt" og roligt, havde det ført til åbne og eskalerende konflikter, fordi de unge havde følt sig overvåget og "hakket på" af vagterne, selvom de ikke havde gjort noget. Centermanageren tog konsekvensen og ansatte en deltids ungemedarbejder. Han fik et åbent kontor i centeret, et mødelokale og kompetencer til at formidle de unges behov videre og engagere dem til div. butikker, der havde brug for hjælp. De unge kunne komme på kontoret og fortælle om, hvad de manglede i centeret, og også i kommunen generelt, og medarbejderen kunne henvise dem til relevante klubber, væresteder, netværk m.m. Samtidig blev sikkerhedsvagterne uddannet i, hvordan og hvornår de selv henvendte sig til de unge, og hvornår det skulle være ungemedarbejderen, der på ingen måde skulle fungere som "semi-politmand". Det hele viste sig at have en positiv effekt for alle involverede parter.

Afsluttende bemærkning

Der skal afsluttende gøres opmærksom på, at den foreliggende evaluering er baseret på den "del" af kommunens aktiviteter, vi har set gennem interview og spørgeskemaundersøgelser med de ansatte i kommunens familiecenter og institutioner. Vi er opmærksomme på, at der kan være aktiviteter i gang, som ligger tæt op ad de ovennævnte anbefalinger.

2 Baggrund, formål og metoder

2.1 Baggrunden for evalueringen

Samlingsteam er et koordinerende organ i Ishøj Kommune med repræsentation fra Center for Børn og Undervisning, Familiecenteret og Center for Kultur og Fritid repræsenteret ved Ungdomsskolen. De tre centre har ud over det enkelte centers selvstændige opgaveportefølje et fælles ansvar for at koordinere det kriminalitetsforebyggende arbejde.

Samlingsteamet har ønsket en evaluering af deres arbejde, som aktuelt er under omstrukturering.

2.2 Formålet med evalueringen

Formålet med en ekstern evaluering af det forebyggende arbejde er, at AKF som evaluator udarbejder konklusioner og anbefalinger til organisationen af det kriminalitetsforebyggende arbejde, og til de enkelte tilbud samt ønsker til indholdet i fremtidens forebyggende indsats.

Dette sker ved at gennemføre følgende:

- At sammenligne kommunens tilbud med de unges ønsker og behov
- At indsamle kriminalitetsstatistikker
- At indsamle borgernes mening om den kriminalitetsforebyggende indsats ved hjælp af borgerpanelet, som består af 915 borgere
- At afdække og vurdere den kriminalitetsforebyggende effekt af a) Street Team, b) SSP og c) 365 dages åbning i klubberne
- At identificere styrker og svagheder ved den måde, Ishøj Kommune har valgt at organisere det kriminalitetsforebyggende arbejde på.

2.3 Metoder og datagrundlag

Evalueringen deles op i følgende selvstændige undersøgelser:

Fokusgruppeinterview om de unges fritid og deres ønsker til aktiviteter

Der gennemførtes 5 fokusgruppeinterview med et udsnit af kommunens forskellige grupper af unge. Der gennemførtes således fokusgruppeinterview med repræsentanter fra elevrådene i kommunens skoler, aktive brugere af klubberne, unge fra Street Teams "drengeprojekt", en gruppe 9.-klasseselever samt en gruppe 10.-klasses elever. Desuden gennemførtes et individuelt interview med nærpoltiet, som har til huse i Ishøj Centret.

Målet med disse interview er at afdække, hvordan de kommunale tilbud matcher de unges ønsker og behov, samt at få deres forslag til nye eller andre aktivitetstilbud til de unge i kommunen. Der deltog i alt 23 unge i disse interview, som gennemførtes som tematiserede interview.

Statistikker om omfanget af kriminaliteten i kommunen

Der indsamledes en række statistikker dels om strafferetslige afgørelser for unge i alderen 15-19 år, dels om anmeldte forbrydelser med henblik på at måle udviklingen i kriminalitet i Ishøj Kommune over en årrække set i forhold til landet som helhed.

Opgørelserne af kriminaliteten er baseret på Danmarks Statistiks opgørelser. Danmarks Statistik modtager løbende kopier af politiets anmeldelsesrapporter til registrering på kvar-

talsvis basis. Derudover er analyser fra Justitsministeriets Forskningsenhed og Det Kriminalpræventive Råd blevet brugt i forhold til at sammenligninger af kriminalitetsniveauet i kommunerne.

Borgerpanelundersøgelse om borgernes oplevelse af Ishøj

Ved hjælp af kommunens borgerpanel, hvor der regelmæssigt gennemføres internetbaserede borgerundersøgelser i kommunen ved TNS Gallup, er der indsamlet data til brug for undersøgelsen. I alt 20 spørgsmål er udarbejdet af AKF om borgernes viden om den kriminalitetsforebyggende indsats, oplevelsen af ungdomsproblemernes omfang og lokalisering, og hvorvidt borgerne oplever Ishøj som en ”tryk by”. Denne del gennemførtes i december 2008. 522 borgere (svarprocent på 57%) i alderen 18 år og opefter deltog i denne undersøgelse.

Spørgeskemaundersøgelse om medarbejderes oplevelser og erfaringer

I oktober 2008 gennemførtes en spørgeskemaundersøgelse blandt de medarbejdere og ledere, der er involveret i SSP-samarbejdet, dvs. nærpolitiet, Street Team-medarbejderne, lederne af klubberne samt et tilfældigt udsnit af klubmedarbejderne, skoleledere, SSP-lærere og ungesagsbehandlere i familiecentret.

I spørgeskemaundersøgelsen er de bl.a. spurgt til respondenternes opfattelse af ungdomsproblemernes omfang og lokalisering, de aktuelle tilbud til de unge samt til styrker og svagheder ved den aktuelle organisering af SSP-samarbejdet.

Spørgeskemaerne indeholdt en række spørgsmål rettet mod alle deltagerne i spørgeskemaundersøgelsen samt ca. 6-7 spørgsmål særlig målrettet de enkelte respondentgrupper. Her spørges bl.a. klublederne om klubbernes åbningstider, besøgstal samt særlige tiltag i klubregi.

Der udsendtes spørgeskemaer til 50 respondenter. Heraf svarede 33 personer, dvs. svarprocenten blev 66 %. Svarprocenten var især lav blandt Street Team-medarbejderne, hvor kun 5 ud af 9 svarede.

Resultaterne har samlet nogen udsagnskraft, men man kan ikke tale om en repræsentativ undersøgelse, da datagrundlaget er meget lille. I stedet er der tale om, at undersøgelsen kan give et fingerpeg på nogle tendenser og problemstillinger.

	Udsendte	Indkomne besvarede	Svarprocent
Skoler	11	8	73%
Klubber/SFO	24	16	67%
Street Team	9	5	56%
Ungesagsbehandlere	5	3	60%
Politi	1	1	100%
Total	50	33	66%

Selvevalueringsdage med afrapportering om praksis og fremtidsvisioner

Der gennemførtes en række selvevalueringsdage med følgende tre grupper: Street Team-medarbejderne, repræsentanter for klubberne, og skolernes SSP-lærere.

Ansatte i kommunen stod for selvevalueringsdagene, som fulgte Dansk Evalueringsinstituts selvevalueringsmodel. Denne model sikrer en afdækning af styrker og svagheder ved at beskrive den aktuelle status, visioner for fremtiden og en plan for, hvad der skal bevares, og

hvad der skal nytænkes. Efter hver selvevalueringsdag udarbejdedes en selvevalueringsrapport.

Rapporterne var opstillet ud fra følgende tre hovedfaser: Fase A: Beskrivelse af praksis. Fase B: Evaluering af praksis og fase C: Forslag og ideer til ny og fremtidig praksis.

2.4 Organiseringen af evalueringen

Programleder Jill Mehlbye AKF og seniorforsker Ulf Hjelmar AKF har stået for gennemførelsen af evalueringen. Ishøj Kommune udpegede en kontaktperson i kommunen, som har stået for levering af relevante data til AKF (herunder institutionernes selvevalueringsrapporter) samt kontakter og aftaler i forbindelse med gennemførelse af spørgeskema og interview. Desuden nedsattes en lille arbejdsgruppe i Ishøj Kommune med henblik på råd og vejledning i udarbejdelsen af spørgeskemaer og interviewguides, så det sikres, at alle relevante spørgsmål indgår i dataindsamlingen.

Januar 2009 gennemførtes et seminar afholdt af Ishøj Kommune med deltagelse af de centrale samarbejdspartner i SSP-samarbejdet, hvor AKF præsenterede de foreløbige resultater med henblik på en drøftelse af resultaterne inden den endelige udarbejdelse af evalueringsrapport.

3 Ishøj Kommune som bo-kommune

Et centralt element i evalueringen har været at se på ungdomssituationen i Ishøj Kommune fra et mere overordnet perspektiv. Er der et problem, og hvilket omfang har problemet?

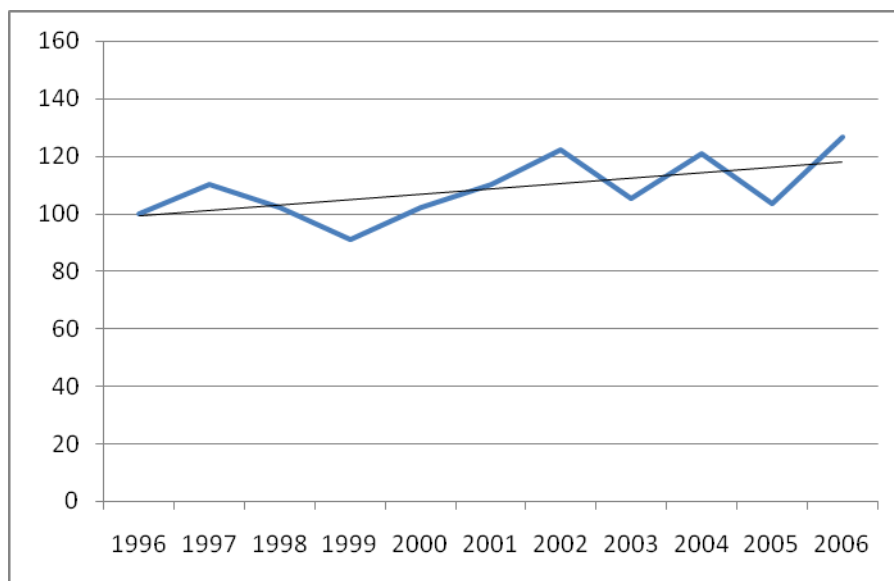
Hvad har effekten af den kriminalitetsforebyggende indsats i Ishøj Kommune været? Har den kriminalitetsforebyggende indsats virket, så det giver sig udslag i omfanget af kriminalitet i kommunen, fx vold, indbrud og hærværk?

Samtidig har det også været et væsentligt element i evalueringen at få inddraget borgerne holdning på området. Oplever borgerne Ishøj Kommune som en tryk kommune at færdes i? Hvilket kendskab og holdninger har borgerne i Ishøj til den kriminalitetsforebyggende indsats fra kommunens side?

3.1 Omfanget af ungdomskriminalitet i kommunen

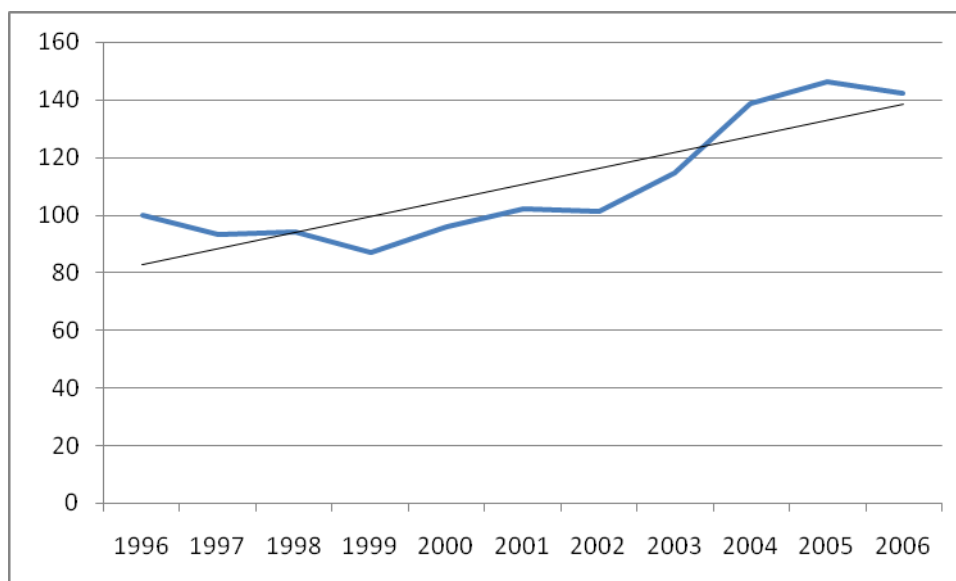
Der har været en generel stigning i ungdomskriminaliteten i landet som helhed gennem de sidste 10 år målt på strafferetslige afgørelser i perioden 1996-2006 (jf. fig. 3.1). Imidlertid har stigningen i strafferetslige afgørelser været mindre i Ishøj end i landet som helhed (jf. fig. 3.2). Der har således været en stigning i afgørelserne på 42% i landet som helhed, mens stigningen i Ishøj Kommune kun er på 27% i samme periode.

Figur 3.1 Ishøj Kommune: 15-19-årige
Udviklingen i strafferetlige afgørelser i perioden 1996-2006

Note: Kriminalitetsniveauet er beregnet som et indeks med udgangspunkt i 1996, der er sat til indeks 100. Indeks 127 i 2006 svarer således til, at der er sket en stigning i kriminalitetsniveauet på 27% over den pågældende årrække. Opgørelsen bygger på antal afgørelser (Danmarks Statistik).

Figur 3.2 Hele landet: 15-19-årige.
Udviklingen i strafferetlige afgørelser i perioden 1996-2006

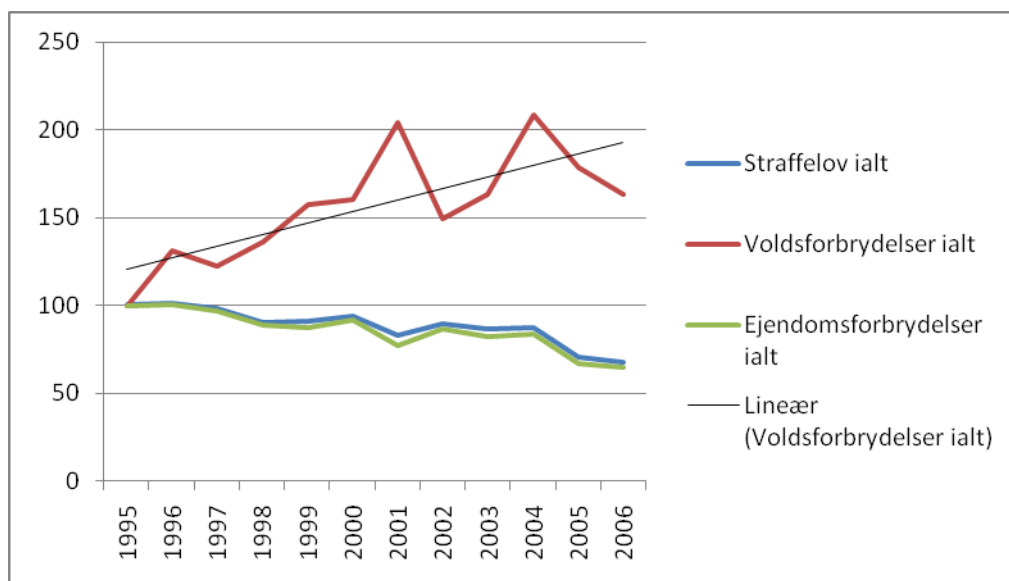
Note: Kriminalitetsniveauet er beregnet som et indeks med udgangspunkt i 1996, der er sat til indeks 100. Indeks 142 i 2006 svarer således til, at der er sket en stigning i kriminalitetsniveauet på 42% over den pågældende årrække. Opgørelsen bygger på antal afgørelser (Danmarks Statistik).

Som det vil fremgå af næste afsnit dækker dette over markante forskelle mellem forskellige kriminalitetstyper. Ejendomsforbrydelser, som udgør langt den største del af straffelovsovertrædelserne, har generelt været faldende i de sidste 10-15 år, mens voldsforbrydelser har været stigende i samme periode.

3.2 Omfanget af kriminalitet som helhed i kommunen

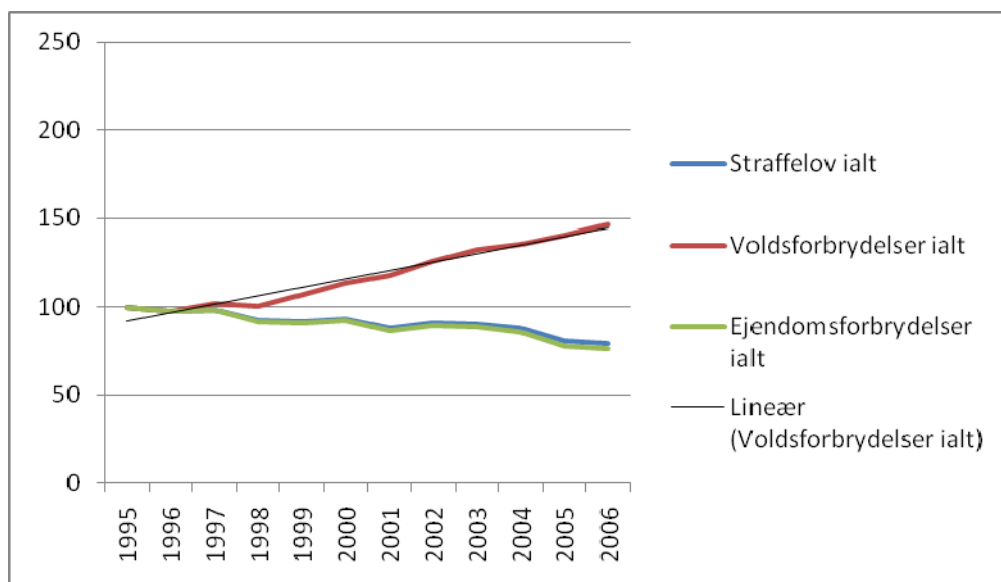
Ser man på udviklingen i kriminalitet for alle aldersgrupper målt på omfanget af anmeldelser (som ikke opgøres på aldersgrupper) har den samlede strafferetlige kriminalitet været nogenlunde konstant gennem de sidste 10 år. Den har således hverken i Ishøj eller landet som helhed været stigende i perioden 1995-2006, dog med undtagelse af voldsforbrydelser hvor der ses en stigning både i Ishøj Kommune og i landet som helhed. I Ishøj Kommune ses en lidt højere stigning i omfanget af voldsforbrydelser end i landet i øvrigt (jf. fig. 3.3 og 3.4).

Figur 3.3 Ishøj Kommune: Udviklingen i forskellige typer af kriminalitet i 1995-2006 målt på anmeldelser samlet for alle aldersgrupper

Note: Kriminalitetsniveauet er beregnet som et indeks med udgangspunkt i 1995, der er sat til indeks 100. Indeks 163 i 2006 svarer således til, at der er sket en stigning i kriminalitetsniveauet på 63% over den pågældende årrække. Opgørelsen bygger på antal anmeldte forbrydelser.

Figur 3.4 Hele landet: Udviklingen i forskellige typer af kriminalitet 1995-2006 målt på anmeldelser samlet for alle aldersgrupper

Note: Kriminalitetsniveauet er beregnet som et indeks med udgangspunkt i 1995, der er sat til indeks 100. Indeks 146 i 2006 svarer således til, at der er sket en stigning i kriminalitetsniveauet på 46% over den pågældende årrække. Opgørelsen bygger på antal anmeldte forbrydelser.

Ser man på den seneste periode (2007-08), så fremgår det, at tendensen ovenfor er fortsat. Der er stadig en jævn stigning i antallet af anmeldte voldsforbrydelser i Ishøj Kommune,

mens omfanget af anmeldelser om overtrædelse af straffeloven og ejendomsforbrydelser er forholdsvist stabilt. Dog kan man i forhold til ejendomsforbrydelser se en betragtelig stigning i antallet af anmeldelser om brandstiftelse, hvad der stemmer godt overens med de tilfælde af uroligheder blandt unge og afbrændinger i gaden, som der har været en del tilfælde af i Ishøj Kommune i 2007 og 2008.

I forhold til alderssammensætningen i kommunen som har betydning for omfanget af kriminalitet i en given kommune, så har Ishøj Kommune en skæv fordeling i forhold til kommuner i regionen i øvrigt. Eksempelvis er andelen af unge mellem 15-24 år i alt 14,0 % i Ishøj Kommune, mens den tilsvarende er 11,5 % i Region Hovedstaden. Alene denne faktor kan forklare en del af overhyppigheden af voldskriminalitet i Ishøj Kommune sammenlignet med regionen i øvrigt.

Samlet set peger undersøgelsen på, at der er en overhyppighed af voldsforbrydelser i Ishøj, men at denne overhyppighed i høj grad kan forklares ud fra den aldersmæssige, den etniske og beskæftigelsesmæssige sammensætning i kommunen, ud fra hvilken man kan forvente et kriminalitetsniveau som det nuværende (Clausen og Kyvsgaard 2003, Tonnesen 2003).

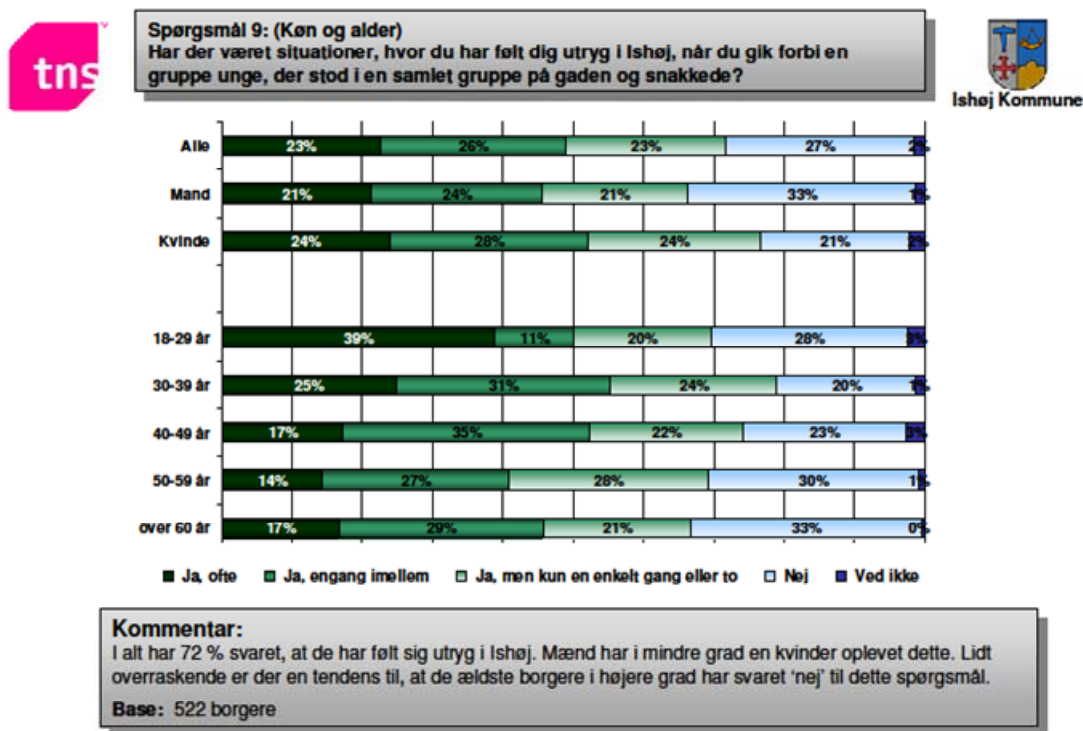
I forhold til effekten af det kriminalitetsforebyggende arbejde i Ishøj Kommune peger dette altså på, at effekten af det kriminalitetsforebyggende arbejde i kommunen ikke entydigt kan aflæses i statistikkerne i form af en lavere kriminalitetsfrekvens end man kunne forvente.

3.3 Ishøj kommune set fra borgernes side

Borgerundersøgelsen i Ishøj Kommune har fokuseret på borgerens kendskab og holdninger til den kriminalitetsforebyggende indsats i kommunen, samt på, hvorvidt borgerne føler sig trygge i Ishøj. Hermed tilvejebringes et grundlag for at vurdere effekten af det kriminalitetsforebyggende arbejde i kommunen.

Generelt viser undersøgelsen, at der eksisterer en udbredt utryghed blandt borgerne i Ishøj Kommune. Ca. en fjerdedel af borgerne føler sig således ofte utrygge i Ishøj, og en anden fjerdedel føler sig af og til utrygge. Det er navnlig de unge 18-29-årige, der ofte føler sig utrygge (39%) (jf. figur 3.5).

Figur 3.5 Oplevelse af tryghed blandt borgere i Ishøj

Gallups undersøgelse er gennemført i perioden d. 15. – 28. december 2008, og er baseret på 522 webinterview med borgere i Ishøj kommune.

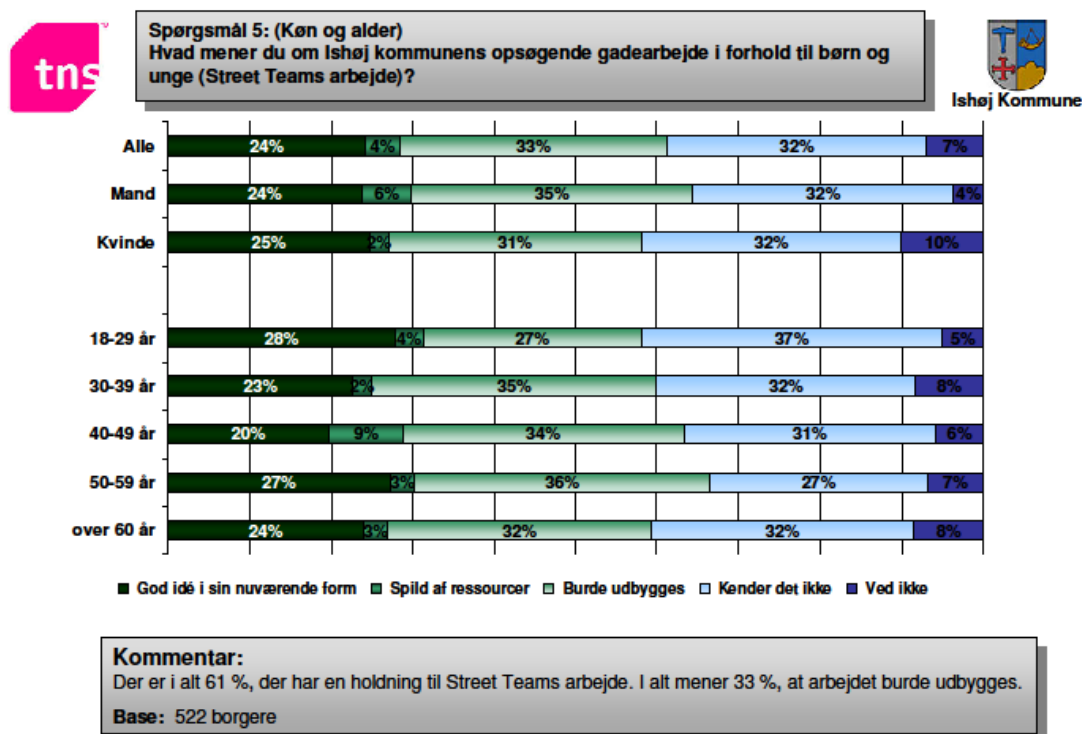
Det ses endvidere af undersøgelsen, at omfanget af uro og problemer blandt børn og unge i kommunen har fået 16% af borgerne til ofte at overveje at flytte fra kommunen. Alt i alt tyder undersøgelsen altså på, at der er en gruppe på mellem 16-23% af borgerne, som oplever en utryghed i Ishøj af væsentlig karakter.

Et stort flertal af borgerne ønsker en større indsats fra de sociale myndigheders side over for børn og unge med vanskeligheder for at skabe større tryghed i Ishøj. I alt 73% af borgerne mener, at denne indsats skal prioriteres højere end i dag. Tilsvarende mener 74%, at et øget samarbejde mellem skole, familiecenter og politi skal prioriteres højere i fremtiden. No-genlunde samme andel – 72% ønsker en højere prioritering af politi på gaden. Endelig ønsker 76%, at en øget indsats fra forældrenes side (fx "Natteravn") skal have en højere prioritet fremover.

Samlet set er det altså gennemsnitligt 3 ud af 4 borgere i Ishøj, som ønsker en generelt større indsats fra sociale myndigheder, SSP, politi og forældre i forhold til at skabe en højere grad af tryghed i kommunen.

Ser man på Street Team og deres opsøgende gadearbejde blandt børn og unge i kommunen, så fremgår det, at ca. 60% af borgerne i kommunen kender til Street Team, og flertallet blandt dem, der kender til Street Team, mener, at det burde udbygges.

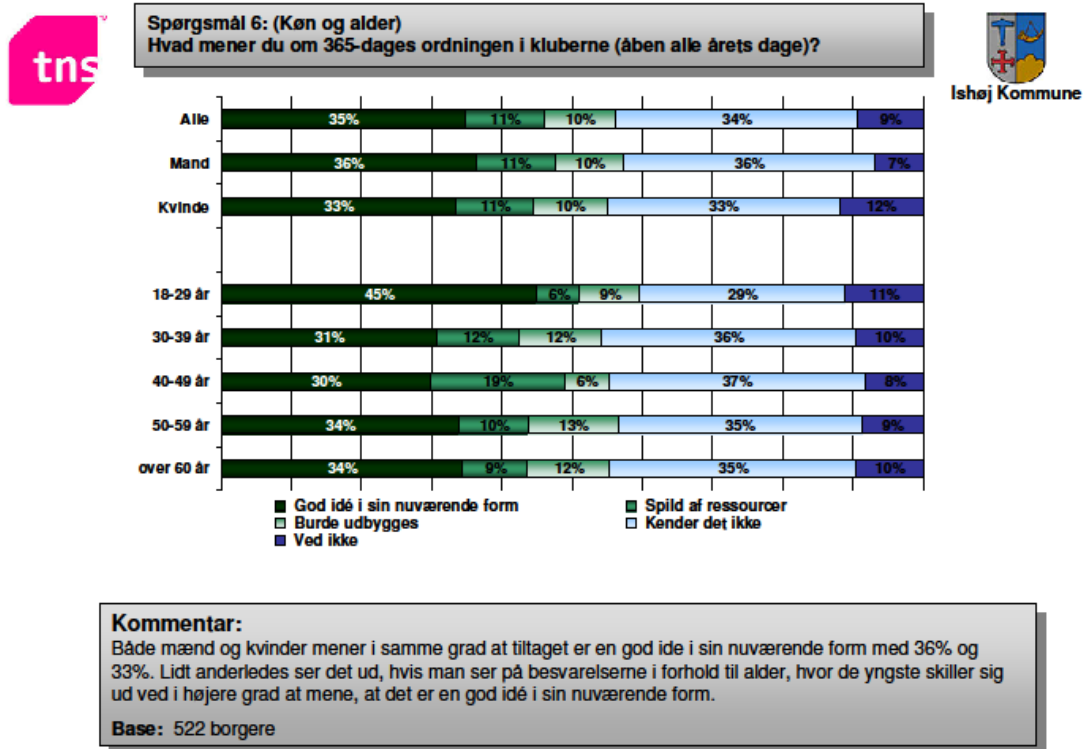
Figur 3.6 Borgernes holdning til Street Teams arbejde

Gallups undersøgelse er gennemført i perioden d. 15. – 28. december 2008, og er baseret på 522 webinterview med borgere i Ishøj kommune.

Ser man på 365-dages-ordningen i klubberne, så fremgår det, at knap 60% af borgerne giver udtryk for, at de kender ordningen, og at de fleste af dem, der kender ordningen, mener, at ordningen er en god idé i sin nuværende form.

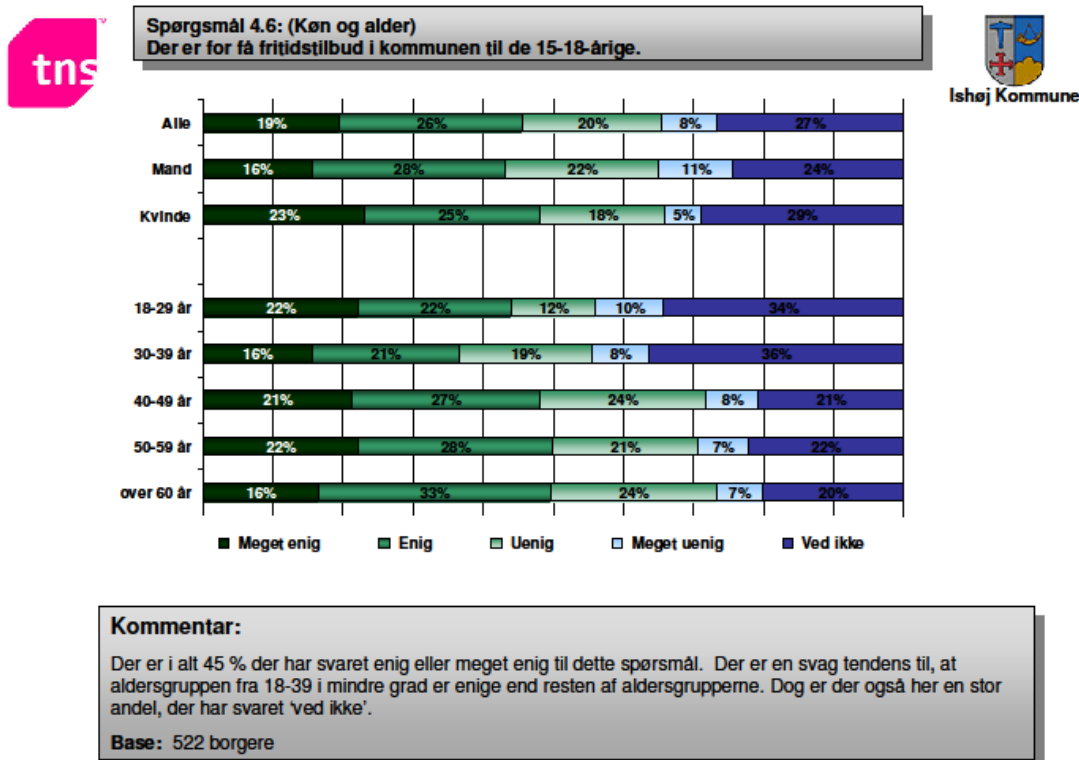
Figur 3.7 Borgernes holdning til 365-dages-ordningen

Gallups undersøgelse er gennemført i perioden d. 15. – 28. december 2008, og er baseret på 522 webinterview med borgere i Ishøj kommune.

Ser man på borgernes holdning til de fritidstilbud, der er i kommunen til de 10-14-årige, så viser undersøgelsen, at der generelt ikke er en holdning blandt borgerne om, at der er for få tilbud til denne gruppe. Anderledes ser det ud for gruppen af 15-18-årige, hvor et flertal af de borgere, der har taget stilling til spørgsmålet, mener, at der er for få tilbud:

Figur 3.8 Borgernes holdning til fritidstilbud til de 15-18-årige

Gallups undersøgelse er gennemført i perioden d. 15. – 28. december 2008, og er baseret på 522 webinterview med borgere i Ishøj kommune.

Undersøgelsen indeholder også et spørgsmål om, hvorvidt et samlingssted uden for klub- og foreningsregi for børn og unge i weekenderne burde prioriteres højere end nu. I alt 58% af borgerne mener, at dette burde have en højere prioritering end nu.

Borgerundersøgelsen viser, at omkring halvdelen af borgerne ofte eller af og til føler sig utrygge, og at der blandt borgerne er et ønske om en større indsats fra myndighedernes side på området. Undersøgelsen peger ikke entydigt på, hvilken indsats borgerne prioriterer højest. Der er dog en tendens til, at borgerne navnlig efterspørger mere opsøgende arbejde i forhold til de udsatte grupper af børn og unge og en større synlighed i gadebilledet (politi, Street Team, Natteravn, SSP) frem for flere aktivitetstilbud til børn under 15 år. I forhold til de 15-18-årige er det dog en udbredt holdning, at der mangler nogle fritidstilbud.

I forhold til effekten af den kriminalitetsforebyggende indsats i kommunen så peger borgerundersøgelsen på, at indsatsen ikke har resulteret i en udbredt grad af tryghed blandt borgere i kommunen, herunder blandt de unge selv, der er den aldersgruppe, der føler sig mest utrygge.

4 De unge i Ishøj

4.1 Fem ungdomsprofiler

Fem forskellige grupper af unge i alderen 15-17 år interviewedes. Det drejede sig om følgende grupper unge: 9.klasse-unge på en skole, unge fra 10.-klasse-centret, unge fra drengeprojektet i Street Team-regi, unge fra en af kommunens klubber og unge fra ungerådet i kommunen. Der indgik såvel unge med etnisk dansk baggrund og etnisk minoritetsbaggrund, og der indgik både piger og drenge.

I interviewene tegnede der sig for fem forskellige ungeprofiler baseret på karakteren af deres fritidsbrug, deres skolemæssige indsats og integration i et skoleforløb, deres kammeratskabsnetværk og deres aktivitetsniveau, hvad angår "at hænge ud i Ishøj Bycenter".

De billeder, der tegnede sig, var lige fra velfungerende unge i fritid og skole bl.a. ved at være meget aktive i organiserede fritidsaktiviteter og over unge, der havde det svært i skolen og ikke var særlig aktive i fritiden, over til unge, som brugte det meste af deres fritid til "at hænge ud i centret" og på randen til mere organiseret kriminalitet, og som havde det fagligt og socialt svært i skolen, og af den grund fik specialtilbud i skolen. En gruppe unge fik vi formodentlig ikke kontakt med, nemlig dem, der helt er droppet ud af skolen, og som de offentlige myndigheder har svært ved at etablere kontakt med eller ikke har kontakt med.

Der var nogle gennemgående træk i interviewene med de unge. Det ene var, at stort set alle de unge havde afprøvet forskellige typer af fritidsaktiviteter, hvoraf nogle holdt fast i deres fritidsaktiviteter, mens andre var droppet ud af nogle af dem eller af dem alle. Typiske årsager til, at man er droppet ud af en aktivitet, er, at enten blev det bare for kedeligt, og de mistede interessen eller de stoppede aktiviteten, fordi de mente, trænerne var for dårlige, eller at de var blevet uretfærdigt behandlet fx af træneren. Et andet forhold, der går igen er, at stort set alle de interviewede unge har oplevet ubehagelige ting omkring vold, overfald og tyveri, der gør dem mere eller mindre utrygge. Endelig kendte stort set alle Street Team-medarbejderne om ikke andet så på deres jakker, som gør dem synlige på gader og i klubberne.

I det følgende gives et rids af de forskellige typer af unge med særlig fokus på deres evt. ønsker til særlige aktiviteter. Det drejer sig om følgende grupper af unge:

- Meget aktive unge
- Kluborienterede unge
- De fritidspassive unge
- Unge i "randzonen" af de mest udsatte unge
- Unge i "farezonen" – de udsatte unge

4.2 De meget aktive unge

Det er de unge, der passer deres skole uden eller med kun lidt pjækkeri. De er i gang med fritidsaktiviteter og har ofte flere fritidsaktiviteter, ofte sport. De har evt. også et fritidsjob.

Centret er sjældent et sted, de opholder sig, undtagen for at shoppe, hvilket måske sker en gang eller to om ugen. De bryder sig heller ikke meget om at være der, "der er ballademagere", som af og til gør dem utrygge ved at færdes i centret. Af samme grund synes de også, at "nærpolitiet i centret har for lidt åbent". En af de unge siger "Jeg hader centret, jeg synes, der er rigtig mange ubehagelige mennesker, jeg er næsten aldrig i (Ishøj) centret – de andre centre i nærheden er mere hyggelige sådan familieagtige".

Det er også dem, der kan være bange for at gå ned til Ungdomsskolen, som ligger lidt mørkt og afsides *”når man går derned, er man bange for at blive overfaldet”*.

De har hver især oplevet ubehagelige og voldelige episoder blandt unge, som har øget deres utryghed *”det værste var, at min cykel blev stjålet af en lille dreng, han var vel 7-8 år, han gik amok over, at jeg sagde det var min, men jeg kunne jo låse den op med en nøgle, han hentede så sin bror, som begyndte at true mig, og de smadrede så min cykel for øjnene af mig”*, som en pige fortæller. En anden *”jeg ved af flere piger, der går med tåregas, ellers tør de ikke gå ud”*.

De efterlyser ikke fritidsaktiviteter, men kunne godt tænke sig, at der var flere mere lokalt placerede tilbud, især når man bor lidt væk fra bymidten. Men i det store hele er de tilfredse med aktivitetsmulighederne i kommunen. Men de klager over, at der er en del mobberi blandt børnene og de unge især i skolen, og de efterlyser en kommunal mobbekampagne *”der er rigtig mange, der er blevet mobbet ud af vores klasse, vi er kun to tilbage, der har været med fra starten i 1. klasse – det er meget sådant, at indvandrerne går efter danskerne, og danskerne går efter indvandrerne, det er ikke særlig godt”*.

4.3 De kluborienterede unge

Det er en blandet gruppe unge, som passer deres skolegang. Unge, som ikke nødvendigvis har særlige egne fritidsaktiviteter, men som en tilknytning til en klub i kommunen, som de er glad for at komme i. De har forskellige fritidsinteresser, som primært er knyttet til klubben og de kontakter, de har etableret derigennem. Det kan være, at de spiller fodbold med vennerne bl.a. i forbindelse med klubaktiviteterne, eller *”jeg går bare rundt med vennerne og spiller fodbold”*. Det kan også være computerspil, man samles om i klubben *”det er hyggeligere at spille her (i klubben), for her er vennerne”*. Klubberne er attraktive, fordi det er her, man møder vennerne og hygger sig sammen, hvilket dog ikke udelukker, at kammerater kommer med en hjem, eller man selv er hjemme og besøge en af vennerne.

I klubben har de også en løbende voksenkontakt, som der er mulighed for at henvende sig til, hvis man har behov for en mere personlig snak. De unge i klubben kender Street Team-medarbejderne, som kommer regelmæssigt i klubben.

De kan lide at gå i klub, for der kommer vennerne også, så man mødes der og hygger sig. De føler sig trygge i deres lokalområde, og føler sig ikke utrygge ved at færdes ude om aftenen, *”men jeg går uden om de mørke områder om aftenen – jeg har set mange, hvor det er folk, der bliver slået”*.

De har ikke de store ønsker om nye eller flere fritidsaktiviteter. Men synes, det ville være rart med fx et knallertværksted og et sted hvor man kunne spille lidt musik sammen.

Det, de synes, de har mest behov for, er, at nogen hjælp dem med at finde et fritidsjob *”man kan lige så godt arbejde, i stedet for bare at gå rundt, når man ingen fritidsinteresser har”*.

4.4 De fritidspassive unge

De klarer sig i skolen uden de store problemer. Det er de unge, der ikke går til noget. De går hverken i klub eller har fritidsaktiviteter. De synes, at det er svært at finde et fritidstilbud, der interesserer dem, og efterlyser særlige tilbud som basketball og bordtennis. Men de arbejder i deres fritid, så det kan også blive svært at finde tid til det.

Det sker, at de ”hænger ud” i centret, der er lidt varme her i vinterperioden, der er lidt liv, men de holder sig lidt på afstand af ”ballademagerne”, men som de måske kender, og der-

for heller ikke direkte er bange for, *"vi kender dem jo alle sammen, og så farligt, som det bliver beskrevet, så farligt er det slet ikke"*. De har også set hærværk og brændte biler, det er *"gyseligt"*, som de udtrykker det, så det er noget, de klart tager afstand fra.

Med hensyn til ønsker til fritiden kunne de godt tænke sig et sted, hvor de kunne dyrke fitness (uden at det kostede noget), *"et sted, man kunne styrketræne og med nogle ordentlige redskaber"*, og pigerne nævner, at det kunne være rart med en klub kun for piger, *"drengene er så dominerende"*.

4.5 Unge i randzonen

Det er unge, der har haft det svært i skolen, de har eller har haft faglige problemer. De vil gerne gøre mere ud af deres skolearbejde, men har svært ved det eller mangler energien og interessen for det *"jeg laver kun de lektier, jeg kan nå at lave i skolen"*.

De har haft fritidsaktiviteter, men er holdt op, fordi *"jeg kedede mig"*, eller *"jeg var doven og gad ikke mere"* eller *"jeg skulle både arbejde, gå i skole og lave lektier"*. De har måske gået i klub, men det gider de heller ikke mere. Jeg vil *"helst blot være sammen med vennerne, det er min fritidsinteresse"*. Måske går en del af fritiden også med arbejde.

De hænger en del ud flere steder, det kan være i det boligområde, de bor i, det kan være i trappeopgangen derhjemme, det kan også være i centret, hvor de både shopper, men også, hvor de *"hænger lidt ud"* med de faste grupper af unge *"hang outs"* i centret, som butiksindehaverne især finder generende. De kender den lidt hårdere gruppe af unge og er ikke bange for dem. De kan godt lide at mødes i Ishøj bycenter, *"fordi så er vi mange, der kan samles, det er der ikke plads til derhjemme – og der er alt det, vi spiser og drikker – det hele er i nærheden"*. Der bliver også givet udtryk for, *"man kender alle, det er ligesom en lille landsby mini Istanbul, der er mange forskellige nationaliteter"*.

De har afprøvet forskellige fritidsaktiviteter, men er droppet ud af dem alle, og i dag har de ingen fritidsinteresser, men ville gerne have et fritidsjob. Det meste af deres fritid går ikke med noget bestemt, ud over at de *"hænger ud"* med vennerne.

De er sjældent hjemme hos kammerater, og har selv sjældent kammerater hjemme. Det kan både skyldes, at de bor mange mennesker i lejligheden, at der er mange problemer derhjemme i familien, men det kan også skyldes, at de helst vil være *"private"* uden at have far og mor i nærheden.

De har ingen særlige ønsker til evt. fritidsaktiviteter, det interesserer dem ikke. Men de ville gerne have et sted, hvor *"vi kan være os selv, og hvor man kunne spille computer og hygge sig"*. De ville også gerne have hjælp til et fritidsjob.

4.6 Unge i zonen

Det er unge, der altid har haft det svært både med kammerater og det undervisningsmæssige i folkeskolen. Derfor får de særlige undervisningstilbud enten i den almindelige folkeskole eller udenfor. De synes ikke, de lærer meget i skolen, men siger, at det ikke betyder noget, *"jeg skal alligevel ikke arbejde ved kommunen, jeg skal bare være mekaniker eller sådan noget"*.

De er ikke meget derhjemme, det meste af deres liv foregår uden for hjemmet, som tilsyneladende alene er det sted, hvor de sover. Af samme grund nærmer de sig den internationale definition på gadebørn, som godt nok har et hjem, men som stort set al deres tid opholder sig uden for hjemmet.

De har ingen fritidsinteresser, de har haft og afprøvet forskellige fritidsaktiviteter, men er droppet ud af dem, fordi de kedede dem. I dag som 15-17-årige opholder de sig meget i by-

centret, som er deres "andet hjem", og hvor de tilhører en mere eller mindre fast gruppe af "hang outs".

De begår i større eller mindre omfang kriminalitet, efter eget udsagn mest i form af brugstyverier, som de selv siger, "*vi har ikke noget at lave i fritiden, så vi laver kriminalitet*". De synes heller ikke at have de store skrupler over den kriminalitet, de begår, men de kan også virke skræmmende på butiksejere og handlende i centret ved – efter eget udsagn – deres støjende og provokerende adfærd. De bruger evt. stoffer i mildere grad (hash). Det er kort sagt de unge, som "de andre er bange for". Det er også tydeligt, at de har meget brug for at hævde sig og indgyde respekt fra deres omgivelser, måske netop fordi de fremtræder som en gruppe unge, som synes at have oplevet talrige fallitter under deres opvækst. Erfaringer, som har betydet, at de har en indgroet mistillid til de voksne omkring sig.

De er glade for de særlige tilbud fra kommunen, som "drengeprojektet", hvor de får forskellige aktivitetstilbud, og hvor de har et sted at være, men et sted, som de selv synes slet ikke har åbent i det omfang, de har brug for. De ønsker derfor et sted, som stort set har åbent altid (gerne døgnåbent), og hvor de kan købe lidt mad, og hvor der var fx nogle muligheder for at spille computerspil.

5 Medarbejdernes vurderinger og ønsker

5.1 Medarbejdervurderinger af problemer og indsats

Datagrundlag

To tredjedele af respondenterne har svaret. En del ”ved ikke” ved flere spørgsmål. Undersøgelsen hviler på et meget lille datagrundlag (33 respondenter) og er derfor ikke nødvendigvis repræsentativ i statistisk forstand. Men undersøgelsen kan give nogle fingerpeg på opmærksomhedsområder, som skal i fokus.

Problemets omfang og karakter

De ansatte i kommunen vurderer, at de fleste unge i kommunen er veltilpassede unge, som passer deres skole/arbejde. Det er kun en lille gruppe unge spredt over flere ungdomsgrupper i bestemte lokalområder og især unge med etnisk minoritetsbaggrund, der giver problemer.

Tabel 5.1 Ungdomsproblemernes omfang?

	<i>Meget enig/ enig</i>	<i>Uenig/ meget uenig</i>	<i>Ved ikke</i>
Det er kun en lille gruppe børn og unge, som skaber hovedparten af problemerne i kommunen	25	4	4
Der er flere ungdomsgrupper, som skaber uro omkring sig	21	7	5
Det er især de unge med etnisk minoritetsbaggrund, der giver problemer	18	8	7
De fleste børn og unge i kommunen er veltilpassede børn og unge, som passer deres skole/arbejde	23	5	5
Problemerne med børn og unge er afgrænset til bestemte lokalområder i byen	21	7	5
Problemerne i kommunen med børn og unge skyldes først og fremmest, at de mangler aktiviteter	11	16	6
Det er unge i særlige boligområder, der skaber problemer	20	7	6
Det er primært unge fra andre kommuner, der kommer til Ishøj og skaber ”ballade”	2	23	8
Børn og unge kender ikke tilstrækkeligt til tilbuddene i kommunen	16	8	9
Der er generelt ikke grund til at være utryg ved at færdes i kommunen på weekendaftener	19	6	8

Kommunens børn- og ungepolitik

Der er tilfredshed med kommunens børn- og ungepolitik, men delte meninger om politikken ”praktiske anvendelig”, dvs. for skabe handlinger i det praktiske arbejde. Der er også delte meninger om den politiske prioritering af det forebyggende arbejde i kommunen samt med retningslinjer og handlingsplan for det kriminalpræventive arbejde i kommunen.

Tabel 5.2 Kommunens børn- og ungepolitik samt organiseringen af det kriminalpræventive arbejde?

	Meget tilfreds/tilfreds	Utilfreds/meg et utilfreds	Ved ikke/ikke kendskab
Kommunens børne- og ungepolitik i forhold til de overordnede mål for arbejdet med børn og unge	15	9	9
Kommunens børne- og ungepolitik i forhold til muligheden for at skabe handling i det daglige arbejde for udsatte børn og unge i kommunen	10	11	12
Den politiske prioritering af det forebyggende arbejde i kommunen	12	10	11
Den politiske prioritering af det kriminalpræventive arbejde over for udsatte børn og unge i kommunen	11	11	11
De skrevne retningslinjer og handlingsplan omkring det praktiske kriminalpræventive arbejde i kommunen	9	6	17
Strukturen i SSP-samarbejdet i kommunen	6	11	16

Aktiviteternes forebyggende betydning

Der er delte meninger om, hvorvidt der er for få aktivitetstilbud til de 10-14-årige, mens der er enighed om, at der mangler aktivitetstilbud til de 15-18-årige, og også om at de unge ikke kender tilstrækkeligt til tilbuddene i kommunen.

Der er bred enighed om, at 365-dages-ordningens åbningstider ikke passer til de udsatte unges behov, især fordi der bl.a. kun er aftenåbent en lørdag om måneden.

Hvad angår det kriminalitetsforebyggende arbejde er der enighed om, at Street Teams ude-gående funktioner, deres støttekontaktpersonfunktioner og nærpoltiets arbejde har en afgørende betydning.

Der er ikke klare indikatorer på, at der er nogen effekt af 365-dages-ordningen, SSP-lærerfunktionen på skolerne, ungesagsbehandlernes arbejde, Ungerådets aktiviteter, forældrenes opsøgende arbejde og centervagten i Ishøj bycenter.

Tabel 5.3 Aktivitetstilbuddene til børn og unge i kommunen

	Meget enig/enig	Uenig/meget uenig	Ved ikke
Vores aktivitetstilbud i kommunen er generelt for ringe udbygget til de 10-14-årige	13	14	6
Vores aktivitetstilbud i kommunen er generelt for ringe udbygget til de 15-18-årige	18	10	5
Åbningstiderne i 365-dages-ordningen passer til behovet blandt børn og unge i kommunen	4	19	10

Tabel 5.4 Følgende aktiviteters effekt i det kriminalitetsforebyggende arbejde

	I høj grad/i nogen grad	I ringe grad/slet ikke	Ved ikke
Samlingsteamets aktiviteter	12	6	15
Street Teams arbejde med udegående funktioner, dvs. at medarbejderne bevæger sig rundt i de miljøer, hvor de unge befinder sig	20	8	7
Street Teams arbejde med støttekontaktpersonopgaver	16	4	13
365-dages-åbningen i klubberne	14	7	12
SSP-lærernes kriminalitetsforebyggende arbejde i skolerne	12	5	16
Nærpolitiets arbejde	15	4	14
Centervagtens arbejde	12	3	18
Ungesagsbehandlernes arbejde	10	1	22
Ishøj Ungeråds aktiviteter	7	1	25
Forældres opsøgende arbejde ("Natteravn")	10	5	18

Det tværfaglige samarbejde

Der er en vis tilfredshed med struktur i SSP-samarbejdet – især med at der mangler en SSP-konsulent/- koordinator til det koordinerende arbejde.

Der angives følgende plusser i samarbejdet: Man kan få kontakt med familiecentret og Street Team inden for et døgn. Der er tilfredshed med samarbejdet mellem politi og skole og samarbejdet mellem politi og familiecentret, mens der ses mere delt tilfredshed med samarbejdet mellem skoler og de sociale myndigheder.

Der er især udbytte af samarbejdet med politiet, unge sagsbehandlere og Street Team. Derimod er der mere tvivl om udbyttet af samarbejdet med ungdomsklubberne, ungdomsskolen, skolerne og idrætsforeningerne.

Tabel 5.5 Det tværfaglige kriminalitetsforebyggende arbejde i kommunen

	Meget tilfreds/tilfreds	Utilfreds/meget utilfreds	Ved ikke/ikke kendskab
Samarbejdet mellem politiet og Familiecentret	7	1	13
Samarbejdet mellem politiet og skolerne	10	3	20
Samarbejdet mellem skolerne og de sociale myndigheder	5	7	21

Tabel 5.6 Samarbejdets udbytte i forhold til dit arbejde med udsatte børn og unge

	Stort ud- bytte/ noget udbytte	Kun lidt ud- bytte/intet udbytte	Ved ikke/ikke samarbejde
Politiet	15	6	12
Unge sagsbehandlere i socialforvaltningen	13	2	18
Street Team	19	4	10
Ungdomsklubberne	15	5	13
Ungdomsskolen	13	6	14
Skolerne i kommunen	15	5	15
Beboerrådgivere	1	8	24
Idrætsforeninger	7	8	18

Tabel 5.7 Handlemuligheder i det kriminalitetsforebyggende arbejde i kommunen

	Aldrig/en gang imellem	Oft- est/altid	Ikke rele- vant
Synes du, at du har nok værktøjer/handlerskaber i arbejdet med børn og unge, der skaber uro/problemer i kommunen?	10	13	10
Hvis du har behov for at få kontakt med Familiecentret omkring en eller flere unge, kan du så inden for et døgn få kontakt med dem?	5	18	10
Hvis du har behov for at få kontakt med Street Team, kan du så få kontakt med dem inden for et døgn?	4	22	7

Opprioritering i det fremtidige arbejde

Der efterlyses større mulighed for indsats fra familiecentrets side fx ved hjemmebesøg fra deres side og øget støtte til forældres egen indsats. Desuden efterlyses øgede muligheder for støttekontaktpersoner og samlingssteder uden for klubregi for børn og unge i weekenderne.

Tabel 5.8 Prioritering i kommunens fremtidige arbejde med børn og unge?

	1. prioritet	2. prioritet	3. prioritet
Flere aktiviteter for børn og unge i lokalområderne	11	4	4
Mere oplysning til de unge om aktivitetsmuligheder i kommunen	10	8	3
Mere opsøgende arbejde ved Street Team i forhold til de udsatte børn og unge	8	6	5
Større mulighed for tidlig indsats fra Familiecentrets side fx ved hjemmebesøg	17	3	14
Mere udbygning af samarbejdet mellem skole, Familiecentret og politi	11	9	
Flere muligheder for at døgnanbringe børn og unge akut i en lokal institution	10	5	5
Øget støtte til forældres egen indsats	15	8	2
Øgede økonomiske støttemuligheder til børn og unge, så de i større omfang kan deltage i organiserede fritidsaktiviteter	11	5	1
Øgede muligheder for at iværksætte støtte kontaktpersonordninger	14	6	1
Et eller flere samlingssteder uden for klubregi for børn og unge i weekenderne	14	7	1
Åben anonym rådgivning for børn og unge	8	7	2

5.2 SSP-lærernes selvevaluering

I selvevalueringen blandt SSP-lærerne understreger de vigtigheden af, at der er en SSP-koordinator på området. En stilling, der var ubesat på evalueringstidspunktet. SSP-koordinatoren fungerer først og fremmest som bindeled til politiet, til Street Team og til Familiecenteret. Derudover har koordinatoren en central rolle i forhold til at lave relevante arrangementer på skolerne og møder for SSP-lærerne. På evalueringstidspunktet var der ingen SSP-koordinator, og det er, mener skolerne, gået ud over aktiviteterne og kontakten til og samarbejdet med de øvrige aktører på området, især til Familiecenteret. Som resultat føler den enkelte SSP-lærer sig noget isoleret på skolen.

SSP-lærerne efterlyser generelt mere klare retningslinjer for deres arbejde på området. Dette ville gøre det mere klart, hvilke opgaver der skal prioriteres, og hvem der skal deltage i hvilke sammenhænge. Spørgsmålet er, hvad skolernes rolle er? Således var det et ønske fra SSP-lærernes side at blive mere inddraget i konkrete sager, især fra Familiecenterets side. Nogle skoler (fx Strandgårdsskolen) har lavet en handlingsplan på området, men der savnes en mere overordnet handlingsplan for alle skoler og SSP-lærere.

I forhold til eleverne på skolerne oplever de det også som nødvendigt med mere klare retningslinjer og mere information om SSP-samarbejdet. Nogle elever opfatter således SSP-lærerne som værende ansat af politiet, og det fremmer ikke fortroligheden i forhold til de mest udsatte børn og unge med mange sociale og faglige problemer.

Der var i selvevalueringen generelt enighed om værdien af lærernes rolle i SSP-samarbejdet. SSP-lærerne har mulighed for at skabe en god kontakt til de udsatte børn og unge, inden problemerne bliver for svære og alvorlige. SSP-lærerne får gennem deres daglige kontakt med eleverne på skolen opbygget en relation præget af tillid, som kan bruges i det kriminalitetsforebyggende arbejde.

Der er afsat varierende timetal til SSP-arbejdet på de enkelte skoler alt afhængig af skolens vurdering af behovet. På de skoler (fx Vejlebroskolen), hvor der er afsat forholdsvis

mange timer (40 SSP-timer), er der mere tid til det forberedende arbejde: samarbejde med politiet, Street Team, fritidstilbuddene og idrætscenteret. På skoler (fx Ishøj Skole), hvor der er afsat færre timer (18 timer), bliver SSP-arbejdet i højere grad fokuseret på akutte "sager" ("brandslukningsopgaver").

Generelt fokuserer SSP-lærerne på at arrangere relevant (oplysende) undervisning på området, at etablere gode kontakter til de udsatte elever, at samarbejde med forældre og at orientere ledelsen om, hvad der foregår på skolen blandt eleverne. Det blev på selvevalueringdagen understreget, at en vigtig del af SSP-lærernes funktion er at løse de mange små dagligdagskonflikter mellem eleverne, før de udvikler sig til alvorlige og svære problemer. Et eksempel på en vigtig aktivitet, som nogle af SSP-lærerne har deltaget i, er forældremøder om den uro, der har været i forbindelse med brandene i gaderne i Ishøj for et års tids siden.

I forhold til en udvikling af SSP-samarbejdet blev der i selvevalueringen først og fremmest peget på behov for en bedre koordination af området og en mere målrettet undervisning, fx temaopdelt undervisning på klassetrinnene sammen med klasselærerne. Der var generelt enighed om, at det ville være en fordel med mere faste retningslinjer for undervisningen på området, så man eksempelvis vidste, at der i 6. klasse skal tales om alkohol. Behovet for en SSP-koordinator eller konsulent på området blev også understreget i forhold til at skabe et bedre tværgående samarbejde. Endelig blev et tættere samarbejde med Street Team også vurderet som værende vigtigt fremover, fx i form af en inddragelse af Street Team-medarbejdere i undervisningen på skolerne.

5.3 Street Teams selvevaluering

Street Team har som en primær opgave til formål at være synlig i gadebilledet, skabe tryghed blandt borgerne og skabe personlige relationer til de mest udsatte unge. Street Team kan dermed betragtes som en "forebyggende stopklods" med henblik på at stoppe udviklingen af mere alvorlig kriminalitet blandt de unge.

Street Teams medarbejdere gav udtryk for, at de kunne ønske en mere fleksibel ordning i forhold til at kunne prioritere og omprioritere deres arbejdsopgaver i forhold til bl.a. "gadearbejde" og støttefunktioner i forhold til de enkelte unge.

Der bliver fra politisk side lagt meget vægt på, at Street Team er synlige i gadebilledet og skal bruge en bestemt del af deres tid på dette arbejde, men resultatet kan være, set fra Street Teams side, at vigtige funktioner i støtte- og kontaktarbejdet går tabt. Dette gælder navnlig i forhold til de mest udsatte unge, hvor det kan være svært i det daglige arbejde at finde de nødvendige ressourcer til arbejdet som støtte- og kontaktperson.

Vigtigheden af at komme tidligt ind i forhold til ungesagsbehandlernes udarbejdelse af handleplaner for den enkelte unge blev understreget, idet man som støtte- og kontaktperson dermed har muligheden for at gribe fat i de positive udviklingspotentialer så tidligt som muligt.

Generelt blev der lagt vægt på vigtigheden af at bidrage til de unges identitetsopbygning. Formålet med Street Teams arbejde er at virke opdragende i forhold til de mest problemfyldte unge. Derfor er tillidsskabende aktiviteter i forhold til de unge særligt vigtige. En anerkendende feedback, som forøger de unges selvværd, er særlig centralt i dette arbejde. Dette kommer eksempelvis til udtryk i Street Team Huset, hvor Street Team-medarbejdere gør meget ud af at styrke de unges ansvarsfølelse over for huset.

Generelt blev der i selvevalueringen skelnet mellem den primære, den sekundære og den tertiære indsats på området, og det blev understreget, at Street Team navnlig havde en

funktion i forhold til den sekundære og tertiære del. Den primære indsats lå hos klubberne, på skolen og sundhedsplejen (de helt små børn især).

Denne rolle er dog nogle gange i konflikt med Street Teams myndighedsrolle. Street Team har også til opgave at lave observationer af de unge og på den baggrund udfærdige dagsrapporter til brug for sagsbehandlerne i Familiecenteret. Blandt de udsatte unge kan dette føre til, at Street Team opfattes som ”stikkere” af de unge, og noget af den tætte og fortrolige kontakt til de unge kan dermed gå tabt. I denne forbindelse er det vigtigt, at Street Team har tid og ressourcer til at pleje den personlige kontakt til de unge, så myndighedsrollen glider lidt i baggrunden.

Street Team indgår i arbejdet med de udsatte unge på linje med en række andre aktører, herunder politiet, SSP-lærere og klubberne. I forhold til politiet var det generelle indtryk, at de udsatte unge havde en frugtbar relation til nærpolitiet, og at det var vigtigt, at nærpolitiet bibeholdt en klar myndighedsrolle.

I forhold til SSP-lærerne var det Street Teams indtryk, at de udsatte unge ikke brugte dem så meget, og SSP-lærernes rolle med fordel kunne udvikles og klargøres. I forhold til klubberne er der et godt samarbejde, men vigtigheden af en endnu tættere kontakt blev understreget, således at Street Team får et klart indtryk af, hvilke aktiviteter og muligheder, der var for de unge i klubregi.

Det kom også frem under selvevalueringen, at der i Samlingsteamet var nedskrevet målsætninger for Street Teams arbejde, men at der med fordel kunne gøres mere ud af den skriftlige del, så eksempelvis nye medarbejdere fik en klarere idé om målsætninger på området.

Endelig blev der i selvevalueringen lagt vægt på, at der i fremtiden skulle være større fokus på pigerne og på øget forældresamarbejde. Dette er nogle af de elementer i det kriminalitetsforebyggende arbejde, som Street Team ikke mener, at der er afsat nok tid og ressourcer til p.t.

5.4 Klubbernes selvevaluering

Generelt blev vigtigheden af en positiv voksenkontakt i dagligdagen fremhævet under selvevalueringen. Det er vigtigt for de unge med få ressourcer hjemmefra, at de har nogle positive rollemodeller blandt de voksne og et sted at gå hen, hvis de har behov at snakke nogle personlige problemer igennem. Derfor er noget af det vigtigste for klubberne, at skabe en god kontakt til de unge, før der udvikler sig egentlige problemer med de unge i forhold til kriminalitet. Samtidig blev der også givet udtryk for, at ”revolverpædagogik” (være opsøgende og hive fat i de unge) var vigtigt og skulle prioriteres.

Det kom frem under selvevalueringen, at der var en vis frustration i forhold til prioriteringen af det forebyggende arbejde. Flere klubmedarbejdere gav udtryk for, at meget tid gik med ”brandslukning”, og hermed menes, at mange ressourcer i dagligdagen gik med at løse akutte problemer blandt særligt udsatte unge frem for at fokusere på at forhindre problemerne i at opstå i gruppen af potentielle konfliktmagere blandt de unge. Det blev bemærket, at ud fra en økonomisk betragtning så lønnede et effektivt forebyggende arbejde sig på langt sigt. Hvis man via det forebyggende arbejde forhindrede bare nogle få unge i at udvikle sig til ”røde kort” (udsatte unge uden for rækkevidde), så frigav man samtidig en masse ressourcer til aktiviteter på området i øvrigt.

Det var en klar opfattelse blandt klubmedarbejdere, at det er en forholdsvis lille hård kerne af unge på 20-25 personer, som skaber hovedparten af problemerne med vold, hærværk, tyveri blandt unge i kommunen. Klubmedarbejderne kender godt disse unge, men

de opfattes i høj grad som værende "uden for pædagogisk rækkevidde". Dette hænger bl.a. sammen med, at de ikke er interesseret i at modtage støtte og hjælp fra klubbernes side. En del af forklaringen på dette er, at en stor del af disse unge har kriminelle aktiviteter kørende, som de ikke er interesserede i, at klubmedarbejdere eller andre blander sig i.

Samtidig blev der dog også givet udtryk for, at der var forskellige former for tilbud til den hårde kerne, herunder Den Flyvende Kuffert og Mødestedet. Ungdomsskolen har også forskellige tilbud til de 13-18-årige, herunder idræt, spisning og hygge. Problemer er imidlertid, at det er svært at integrere disse unge med andre mere ressourcestærke unge. Resultatet bliver hurtigt, at de mere ressourcestærke unge bliver væk. Som resultat heraf blev det foreslået i højere grad at fokusere på særlige tilbud til den hårde kerne (fx et knallertværksted), hvor disse unge havde mulighed for at udfolde deres evner og møde accept.

Et generelt problem for unge i kommunen er de manglende hal-tider, altså åbningstider i sportshallen forbeholdt de unge. Erfaringen viser, at mange unge er glade for at dyrke forskellige former for sport i hallen, uden at det er forpligtende, og uden at det koster noget. Samtidig opnås en god kontakt til disse unge blandt de klub- og idrætsmedarbejdere, der står for arrangementerne. Det er dog særlig de "sportsunge", der benytter disse tilbud og i mindre grad unge med tilknytning til "den hårde kerne".

Åbningstider i klubberne blev også diskuteret. Skal der være åbent for alle altid? Problemer i en række klubber er, at der ikke kommer særlig mange unge på hverdagsaftener og i skoleferier. Et forslag til at løse dette problem kunne være at lave mere fleksible åbningstider, så lønkronerne på området udnyttedes bedre.

Samtidig kom det også klart frem, at problemerne med uro i gaderne først og fremmest var på weekendaftenerne. Klubben i Gildbro lukker eksempelvis kl. 18. Efter kl. 21.30 er alt stort set lukket, og for de unge virker byen "helt død". Som resultat af dette begynder mange unge at kede sig, og så er skridtet ikke så stort i forhold til at finde på nogle aktiviteter af mere kriminel karakter.

Den løsning som klubmedarbejdere og -ledere først og fremmest pegede på, var at der skulle etableres et samlingssted for den lidt ældre del af de unge (16 år og ældre), så de har et sted at gå hen om aftenen, hvor de føler sig hjemme. Relevante aktiviteter i et sådan ungdomshus kunne være knallertværksted, musikværksted, webcafé, kunstværksted m.m. Der blev peget på, at der er gode erfaringer med dette i bl.a. Køge, Valby og Ballerup. I forhold til lokaliteten så kom det frem, at et sådan hus skulle placeres "neutralt", altså et sted som ikke blev forbundet med fx Gildbro eller Ishøj Planen.

De unge holder typisk op med at gå i klub som 15-årige. Nogle få starter i Ungdomsskolen, men langt de fleste har svært ved at finde et relevant tilbud for dem. Det var derfor en udbredt holdning blandt klubmedarbejdere og -ledere, at det navnlig var denne gruppe af de lidt ældre unge, som savnede fritidstilbud.

Generelt efterlyste klubberne en bedre kommunikation mellem klubberne indbyrdes bl.a. med henblik på at koordinere de enkelte klubbers aktiviteter. Spørgsmålet er, hvad sker der i klubberne, og hvordan kan den enkelte klub tilrettelægge sine aktiviteter i forhold til aktiviteter for kommunens unge i øvrigt?

Det kom også frem under selvevalueringen, at samarbejdet med Familiecenteret ikke fungerer optimalt set fra klubbernes side: *"Vi har rødder, vi kender fra børnehaven og klubben og kan pege ud, men der reageres for sent"*. Hvad angår de indberettede unge: *"Der bliver ikke fulgt op, der skal samarbejdes bedre på tværs af centrene."*

Det kom i øvrigt frem under selvevalueringen, at den skriftlige kultur på området ikke har været dominerende i forhold til de kriminalitetsforebyggende initiativer. Meget kommunikation og koordinering er foregået mundtligt, og som resultat har mål og rammer i forhold

til den kriminalitetsforebyggende indsats været lidt flydende for involverede medarbejdere i klubberne.

6 Litteratur

Clausen, S. og B. Kyvsgaard 2003. *Kriminalitetsniveauet i kommuner og politikredse – en modelafprøvning*. Justitsministeriets Forskningsenhed.

Tonnesen, M. 2004. *Med blik på etniske unges overkriminalitet – dugfriske tal*. Videnscenter for Integration – Randers.

White, Rob (1998): *Public Spaces for young people: A guide to creative projects & positive strategies*. A publication of the Australian Youth Foundation in partnership with the National Campaign Against Violence and Crime.

